

Zavrnitev neupravičene madžarske note

Beograd, 20. avg. (Tanjug). Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je zavrnilo danes kot popolnoma neosnovano madžarsko noto, ki je bila izročena 11. t. m. jugoslovanskemu poslanstvu v Budimpešti. V tej madžarski noti je izražen protest zaradi zadržavanja madžarskih vagonov v Subotici. Ti vagoni so bili v prometu med Budimpešto in Beogradom.

Po sporazumu, ki je bil sklenjen v Oslu lani, so se jugoslovanski in madžarski predstavniki sporazumeli, da od 18. maja do 5. oktobra 1952 opravljajo promet od Budimpešte do Beograda in nazaj madžarski vagoni, od 5. oktobra 1952 do 16. maja 1953 pa jugoslovanski vagoni. Madžarske oblasti pa se niso ravnale po določilih tega sporazuma in na madžarske vagoni so lepili najrazličnejše propagandne lepke, slike madžarskih vojaških enot, simbole kominformistične organizacije za mir in podobno. V madžarskih vagonih

Madžari so sporazum o meddržavnem železniškem prometu izkoristili, ko so v svojih vagonih od Budimpešte do Beograda in nazaj razbojevali kominformistično propagando in za Jugoslavijo žaljive slike

je bila celo slika predsednika vlade neke tuje države, ki goji že štiri leta sovražnosti zoper Jugoslavijo.

Jugoslovansko ministrstvo za zunanje zadeve je v svoji noti, ki je bila danes izročena madžarskemu poslaniku v Beogradu, naglasilo, da so pristojni madžarski organi od 20. maja letos naprej bili že večkrat obveščeni, zakaj so zadržani madžarski vagoni v Subotici. V jugoslovanski noti je navedeno, da sta že 20. maja letos, to je dva dni pozneje, ko je stopil v veljavo sporazum v Oslu, morala biti zadržana dva madžarska vagona v Subotici, ker nista ustrezala

predpisom sporazuma. V posebnem paragrafu sporazuma je namreč rečeno, da so dovoljena samo obvestila o carinskem pregledu, o prevozu prtljage, opozorila na železniške zveze, ni pa dovoljeno, da bi se lepile razne slike, lepaki in drugo.

Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je rečeno v noti, ne more dopustiti, da bi bili po vagonih nalepljene slike in teksti, ki so žaljivi za Jugoslavijo ali ki predstavljajo sovražno propagando, in da se bodo jugoslovanski organi tudi nadalje posluževali vseh svojih pravic, ki jih imajo po sporazumu o prometu.

Sedež jugovzhodnega poveljstva Atlantskega pakta

Pariz, 20. avgusta. (AFP). — V štabi Atlantskega pakta v Parizu so uradno objavili, da je turško mesto Smirna izbrano za sedež sil Atlantskega pakta za jugovzhodno Evropo. Verjetno, da bo tam tudi središče zavezniških letalskih sil.

Kitajsko-francoski sporazum o blagovni izmenjavi

Tokio, 20. avgusta. (AFP). Pekinski radio poroča, da je bil v Berlinu sklenjen sporazum o blagovni izmenjavi med Francijo in Kitajsko v vrednosti 1 milijon funtov sterlingov. Gre za prvi del sporazuma o blagovni izmenjavi v skupni vrednosti 4 milijone funtov sterlingov, ki je bil sklenjen na mednarodni ekonomski konferenci v Moskvi. Pekinski radio pripominja, da so se začeli pogajati o drugem delu sporazuma v vrednosti 2 milijona funtov sterlingov ter o splošnem napredku francosko-kitajski trgovini.

Svet Atlantskega pakta

Pariz, 20. avgusta. (Reuters). — Danes bo v Parizu sestanek sveta Severnoatlantskega pakta, na katerem bodo določili, kdaj bo prihodnja konferenca ministrov držav članic tega pakta. Nekateri države članice, zlasti Norveška in Danska, žele, da bi bila ta konferenca brž ko mogoče sklicana, da bi ugotovili uspehe, dosežene pri ponovni oborožitvi. Sodijo, da konferenca nikakor ne bo mogla biti sklicana pred koncem septembra, ker države članice pakta potrebujejo najmanj 2 meseca, da izpolnijo vprašalne pole o podobnostih njihovega oborožitvenega programa. Oborožitvena organizacija pakta je pred kratkim poslala te vprašalne pole vsem državam članicam, ki bodo temelj za razpravo o nadaljnjih ciljih glede na oborožitev na konferenci ministrov.

General Harrison je pripomnil, da bi bila delegacija Zdrženega poveljstva pripravljena privoliti v vsakodnevne sestanke, toda ob pogoj, da bo stavila kitajsko-severnokorejska delegacija konstruktivne pogoje in da ne bo vodila propagande. Po 26. juliju se je pripetilo že četrto, da so bili sestanki v Pan Mun Jomu prekinjeni za en teden.

Delegati Zdrženega poveljstva so priznali, da je upravičen protest kitajsko-severnokorejske delegacije zaradi kršitve teritorija, na katerem so pogajanja za premirje. Ta kršitev je bila 16. t. m., ko je nekaj letal Zdrženega poveljstva preletelo nevtralnno cono. Sež zaletve misije za zvezo je obljubil, da bodo v bodoče take kršitve preprečene.

Manevri v Severni Evropi

Oslo, 20. avgusta. V Severni Evropi bodo od 13. do 23. septembra veliki kombinirani manevri kopinskih, mornariških in letalskih sil Belgije, Kanade, Danske, Nove Zelandije, Francije, Holandske, Norveške, Vel. Britanije in ZDA.

Kongres VKP-b po trinaestih letih

Moskva, 20. avg. Radio Moskva je davi objavil, da bo prvič po 13 letih sklican za 5. oktobra kongres VKP/b. Zadnji kongres je bil leta 1939 in bo sedaj napovedani kongres sedem let po končani vojni.

Egipt se bo udeležil interparlamentarne konference

Kairo, 20. avg. (Reuters) Predsednik kitajske vlade Ali Maher je danes izjavil, da se bodo egiptovski parlamentarci udeležili interparlamentarne konference, čeprav ta senat in parlament razpuščena. Interparlamentarna konferenca bo v Svidi od 28. avgusta do 3. septembra. Seš egiptovske parlamentarne delegacije bo El 'abi, predsednik senata. Na dnevnem redu interparlamentarne konference bo med drugimi tudi vprašanje odpovedi anglo-egiptovske pogodbe, ki je bila od egiptovske vlade odpovedana leta 1936 ter sporazum Sudana od leta 1899.

Tvegan beg poljskega mornarja

Stockholm, 20. avg. (AFP). Ko se je neki poljski trgovski parnik blizal pristanišču v Stockholmu, je poljski mornar Ostrowski skočil s krova ladje v vodo ter srečno priplaval do obale. Švedske oblasti je prosil za zatočišče in je bila njegova prošnja tudi uslišana.

zvor in v njej išče in najde likovne probleme in rešitve. Poezija njegovih slik korenini v domači zemlji in ljudeh. Slike so preproste in preproste, kot so preprosti in prirodnosti ljudje in kraj, ki jih je upodobil. Razstava obsega deset del v olju in eno v temperi.

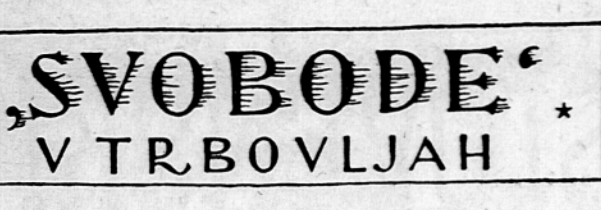
Društvo slovenskih upodablajočih umetnikov je v napori popularizacije likovne umetnosti pokazalo z Umetniško zadruzo letos veliko dejavnost in poštvalnost svojih članov. V tej odgovorni in težki prizadevanosti slovenskega likovnega kretanja bi morala podjetja, sindikati, ustanove in drugi forumi pokazati večje razumevanje, zlasti če pomislimo, da ni bilo doslej v Mali galeriji prodano nobeno delo. V prvi vrsti bi morali podpreti z odkupi mlade talente, ki potrebujejo moralno in materialno oporo za razvoj svojega poklica. Zavedati se moramo, da dela, ki so obsejana na javnih prostorih, kažejo našo kulturno raven, cenena in diletantska dela pa so kratkotrajna in dostikrat v našo javno gramoto.

Razstava Šibila bo odprta do

konca meseca, vsak dan od 9-12 in od 17-20 ure v Mali galeriji na Titovi cesti št. 1. Mlademu umetniku želimo poln uspeh in pri naši javnosti razumevanje in oporo. Društvo slovenskih upodablajočih umetnikov priredi še ta mesec razstavo v Celju in Trbovljah. V prvem kraju bo razstavljenih štirideset del, v našem rudarskem revirju pa petnajst. V oktobru pojde nova zbirka slik v Postojno, Sežano, Solkan in Tolmin. V kratkem bo odprta razstava v Novem mestu, kasneje pa še v Kočevju, Kranju in na Jesenicah. S tem bo DSUU zaključil svoje obsežno vzgojno delo v letošnjem letu, v Mali galeriji pa so termini zasedeni dvakrat mesečno do maja prihodnjega leta.

Za Primorsko bo izdala Umetniška zadruga kolekcijo osmih barvnih razglednic naših priznanih slikarjev. Upodobljeni bodo najlepši kraji vseh primorskih okrajev. Ta kolekcija bo veliki doprinos k popularizaciji likovne umetnosti in obenem dostojna propaganda turizma v našem Slovenskem Primorju.

K. S.

TRETI DAN ZLETA

Zanimanje za prireditve ni popustilo

Včerajšnja prenapolnjenost dvoran v nemir otrok sta prireditelji opozorila, da je treba rediteljsko službo bolj organizirati. To smo danes tudi storili. S tem smo tudi Hrastničanom in Zagorjanom omogočili prisostvovati prireditvam, ki se presegale krajevni okvir. Zdej vidimo na vseh prireditvah tudi precej gostov iz sosednjih rudarskih središč. Tudi danes se je moralo preko tisoč Trboveljčanov vrniti domov, ker niso dobili prostora v prenapolnjeni dvorani.

Ljubezen do gledališča, dolga letna izkušnost, razgledanost, močna volja, so bile odlike režiserja Smona. Zato smo pričakovali, da bo z Molierovim 'Tartuffom' dokazal, da je možno najzahtevnejša odrska dela dostojno uprizoriti tudi z nepoklicnimi igralci. Ni nas razočaral.

Komedija v verzih je trd oreh za režiserja in igralce amaterije. Govorjenje vezanih besed jih nehoti zapelje, da zaidejo v patetiko. Težabosti tudi Zagorjani niso bili v vsem kos. Verž je sproščeno tekel gospe Pernelovi, Elmiri, Dorini in tudi Marjani, najbolj izdelan je bil Tartuff, ki ga je igral režiser sam. Ni priporočljivo, da bi bili režiserji hkrati

ti nosilci naslovne vloge, vendar je za to uprizoritev Smon težko našel primernejšega igralca. Njegov do potankosti izdelan lik hinavca, svetohinca, ki ga ni obuteje motila niti rahla karikiranost, bo ostal vsem gledalcem še dolgo v prijetnem spominu. Prav tako se bomo še dolgo spominjali gospe Pernelove Orgenove žene Elmire in prisrčne Dorine. Odrska začetnica Dorina je za prav dobro igrano razumne, premetene strežnice, prešla splošno priznanje. Njene umirjene in zadržane kretnje, oster in posmehljiv jezik so prijetno poživljale nekam mučno vzdušje, ki so ga ustvarjali predvsem dolgočasni Kleant, preživahni birič in patetični, na Gregorina spominjajoči Orgon. K tem moramo pristeti še običajni nezritega policijskega uradnika, ki pa je na srečo samo nekaj hipov na odru.

Upriporitev kot celota pa je zelo dobro uspela. Igralci zagorske 'Svobode' so ob tem nastopu presegli pričakovanja in dokazali, da so tudi delavski odri seveda pod vplivom spretnega režiserja in izvršnih igralcev. S tem ni prikazati tudi odrih zahtevnejšega dela. Tri igralske družine, ki bodo še nastopile v zlednem tednu, bodo težko prekosile do sedaj najboljšo uprizoritev.

Vinko Trinkaus

1500 ljudi je gledalo „Hlapce“ v Trbovljah

Tolikšnega zanimanja, kakor je vladalo za ponedeljsko predstavko Cankarjeve drame 'Hlapci', v Trbovljah že dolgo ne pomnijo. To je dokaz, da je bila vsaka bojazen, da Trboveljčani in rudarji iz ostalih krajev Zasavja uresneje igre in pomembne drame ne bodo razumeli oziroma se intenzivno zanimali zanje, odveč.

Pol ure pred pričetkom predstave so bili vsi sedeži in vsa razpoložljiva stojišča v Delavskem domu zasedena, tako da so morali vsi poznejši obiskovalci oditi. To je posebno prizadelo nekateri Hrastničane in Zagorjane, ki so se pripeljali z avtomobili, pa so morali spet oditi. Napaka prirediteljev je bila v tem, da so dovolili vstop številnim pionirjem, ki so zasedli vse kotečke po dvorani.

Po krajšem predgovoru režiserja igralske družine iz Radet se je predstava pričela. Zaradi nemira otrok in slabe akustike v prvem deljanju igralci niso uspeli dobiti pravega kontakta z občinstvom. Šele v drugem deljanju, ko so starejši pomirili pionirje, je bilo doseženo pravo sožitje.

Režiser Pesec se je poglobil v zahtevno Cankarjevo delo in ga prav dobro zrežiral. Vloge so bile v glavnem pravilno razdeljene, očitneje so motili le igralci nekaterih postranskih vlog.

Režiserja odlika je bila v tem, da je znal izluščiti jedro vsebine, pravilno poudariti važna mesta ter dokaj verno prikazati čas pred I. svetovno vojno. Občinstvo je bilo zelo zadovoljno in po zanimanju, ki ga je pokazalo, lahko sklepamo, da bodo vse predstave v tednu trboveljskega zleta polno obiskane, in še posebno Golouhova 'Križar', ki jo bomo gledali v nedeljo.

»SVOBODA« V ČRNI JE ZAŽIVELA

Pred dobrim mesecem je bilo v Črni pri Prevaljah osnovano društvo »Svoboda« ki je že v predpriprilki Jugoslaviji poglono na teh tleh močne korenine. Od bor je v rokah starih svobodšev. Vedno več je prijav za vstop v razne sekcije, ki se snujejo v okvirju črnske »Svobode«. Člani »Svobode« se pripravljajo za skupni zlet v Trbovlje, kjer bo sodeloval tudi črnski pevski zbor pri množičnem pevskem nastopu. Društvo je priredilo tudi skupni zlet na Smrekovec. Oživljajo se tamburaška, dramska, folklorna in glasbena ter pevška sekcija.

Člani delavskega kulturnega društva »Svoboda« v Trziču se pridno pripravljajo za zlet v Trbovljah. Društvo, ki je že zelo mlado, je v kratkem obdobju svojega obstoja pokazalo zelo lepe uspehe. Več kot 200 aktivnih članov zagotavlja, da bodo sekcije, ki jih je trenutno šest, lepo napredovale. Posebno pevski zbor, godba in recitacijska skupina, ki so nastopili na kulturni proslavi občinskega praznika, nam dajejo jamstvo, da je kulturno življenje v Trziču na zletu v Trbovljah pod vodstvom pevovodje tovarša Demšarja. Za zlet »Svobode« se močno zavzema tudi turistično društvo v Trziču, ki pripravlja organizacijo prevoza številnih udeležencev zleta.

P. A.

DVA POSEBNA VLAKA IZ CELJA

Dosedanje priprave za odhod Celjanov na zlet »Svobode« v Trbovlje so že toliko napredovale, da sta zaenkrat rezervirana že dva posebna vlaka in okoli 30 kamionov. Oba izredna vlaka bosta odpeljala iz Celja med 5.30 in 6.30. uro in sicer v nedeljo 24. avgusta. Redni potniški vlak pa bo odpeljal med tem časom. Istočasno z odhodom obeh izrednih vlakov bo pred kolodvorom zbirališče za vse člane sindikalnih podružnic, ki se bodo odpeljali v Trbovlje s kamioni. Oba izredna vlaka bosta imela odhod iz Trbovelj med 19. in 20. uro. Po prijavah, ki jih je prejel Okrajni sindikalni svet, bo samo s področja mesta Celja odšlo na zlet v Trbovlje okoli 3000 članov sindikalnih podružnic.

Te dni so poleg celjske »Svobode«, ki bo nastopala na kongresu vseh delavskih kulturnih društev v Trbovljah sedem delegatov, izbrala še ostala kulturna društva v Celju svoje delegate. Tako so jih Prešernovi določili štiri, SKUD »Ivan Cankar« prav tako štiri, dva delegata SKUD »Miloš Zdanek« pa bosta na tem kongresu le gosta.

Poleg pevcev »Svobode« bo v Trbovljah nastopil še mešani pevski zbor SKUD »France Prešeren«, ki se pod vodstvom pevovodje profesorja Vržeta na ta nastop že dlje časa marljivo pripravlja.

M. B.

KOČEVSKI RUDARJI USTANAVLJAJO »SVOBODO«

Rudniški delovni kolektiv v Kočevju se živahno pripravlja na ustanovitev društva »Svoboda«. Na ustanovitev novega delavskega društva se pripravljajo tudi vse sekcije kulturno-umetniškega življenja, telesne vzgoje in športa. V pripravljajalnem odboru so zastopani dosedanje kulturno-prosvetno društvo »Albin Videnič«, fizikalno društvo, rudniška sindikalna organizacija, rudniška uprava ter tudi množične organizacije vseh okoliških vasi. K rudniški godbi na pihala je že pristopilo nadaljnjih 12 godbenikov. Kočevski rudarji se bodo v velikem številu udeležili tudi zleta »Svobode« v Trbovljah, na katerega se vneto pripravljajo.

Sindikalna podružnica Kočevskega rudnika se je prejšnjo nedeljo udeležila proslave obletnice ustanovitve partizanskih brigad v Crnomlju.

K. S.

Nove velike letalske akcije na Koreji

Tokio, 20. avgusta. (UP). Velitranjcem Zdrženega poveljstva so predsedinjoč bombardirale s pomočjo radarjev veliko severnokorejsko tovarno streliva v Nakvomu med Sinuidžjem in obmejno reko Jalu. Ta tovarna izdelala na dan približno 1000 protivzračnih granat in do 5.000 ročnih granat. Letala Zdrženega poveljstva so pred tem letalskim napadom metala letalke, pozivajoč okoliško prebivalstvo, naj se umakne. Druga letala Zdrženega poveljstva so bombardirala severnokorejsko tovarno jekla v kraju Kimipo blizu Fenjanga in vojaška oporišča v Sagvaniju na zahodni korejski obali.

Severni gverilci so napadli predvčeršnjim ameriško vojaško vozilo, ki vzdržuje promet med Seulom in Fusanom, pri čemer so ranili dve osebi. Severnokorejski štab poroča, da so bila predvčeršnjim sestreljena 4 letala Zdrženega poveljstva.

Vrhovni poveljnik severnokorejske vojske Kim Sen Ir je izdal ob sedemdesetih izgonu japonskih zasedbenih sil s Koreje dneвно zapoved, v kateri poudarja, da so »Američani doživeli v korejskem spopadu nepopravljiv poraz«, ter napoveduje končno zmago Severne Koreje v tem spopadu. V povelju navaja, da »uživa korejski narod vsestransko podporo in pomoč, gnočno in moralno, narodov Sovjetske zveze, LR Kitajske in ljudskih demokracije«.

Kim Ir Sen napada oborožene sile Zdrženih narodov, češ da »bombardirajo severnokorejska mesta, mučijo ujetnike, uporabljajo bakteriološko in kemično orožje« in da »nimajo nikršnega namena rešiti edino še preostalo vprašanje na pogajanjih v Pan Mun Jom — repatriacijo vojnih ujetnikov po pravičnih načelih ženevskih konvencij«.

Kim Ir Sen se je zahvalil Kitajski za »neposredno vojaško pomoč« in dejal, da »ima Severna Koreja vse pogoje za gotovo zmago«.

Včerajšnji ameriški tisk se ukvarja z vprašanjem rusko-kitajskih pogajanj v Moskvi in

Pred volitvami v ZDA

Washington, 20. avg. (UP). Republiški kandidat Eisenhower bo v okviru predvolilne kampanje za predsedniške volitve, ki se še ni povsem razmahnila, obiskal v začetku septembra 10 mest v južnih državah. Južne države ZDA bodo pozorišče najhujših bojov med demokratskim in republikanskim kandidatom. V državah Mississippi in Louisiana bodo demokrati še ta teden organizirali sestanke, na katerih bodo odločili, ali bodo podprli demokratskega kandidata.

Vladna kriza na Holandskem

Haag, 20. avg. (Reuters). Holandski socialist Donker, kateremu je bil poverjen mandat za sestavo nove vlade, je včeraj izjavil, da potrebuje še nekaj dni, da bi lahko sestavil seznam novega kabineta, ker razgovori s političnimi osebnostmi niso potekali tako gladko, kot je pričakoval. Izjavil je, da še ni našel primernih oseb za dva resora. Haški tisk piše, da zahteva Donker resor za zunanje zadeve in pravosodstvo.

Velik zastoj v belgijski tekstilni industriji

Bruselj, 20. avg. (Reuters). V belgijski tekstilni industriji je bilo konec julija blizu 60.000 brezposelnih delovnih moči, čeprav so pričakovali, da se bo število brezposelnih delavcev v tej industriji do takrat znatno zmanjšalo. Belgijske predilnice izkoriščajo samo še dobri dve tretjini svoje zmogljivosti in je do te situacije prišlo zaradi občutnega zmanjšanja izvoza tekstilnih izdelkov.

Optimistično dnevno povelje vrhovnega poveljnika severnokorejske vojske — Mnenje ameriškega tiska — Po 26. juliju so bila pogajanja v Pan Mun Jomu že četrto prekinjena

poudarja, da je bil kitajsko-severnokorejski neuspeh na Koreji glavni vzrok teh pogajanj.

»New York Times« piše, da se korejska vojna ni niti najmanj ugodno razvijala za Kitajce in da postaja sedaj morda Moskva nezadovoljna sprico stalnega pošiljanja orožja in streliva kitajsko-severnokorejskim oboroženim silam. Časnik domneva, da bo kitajska delegacija bržkone zahtevala novo in še večjo vojaško pomoč od ZSSR, kar ji bo, po mnenju časopisa, morda uspelo, če bo Kitajski odpustila Rusom nove koncesije.

Vodja delegacije Zdrženega poveljstva na pogajanjih v Pan Mun Jomu general Harrison je izjavil, da je stališče kitajsko-severnokorejske delegacije do repatriacije vojnih ujetnikov »skrajno nedosledno«. Harrison je dejal, da zahteva kitajsko-severnokorejska delegacija repatriacijo 116.000 ujetnikov, medtem ko

Cuden molk v Moskvi o obisku kitajske delegacije

Moskva, 20. avgusta. (UP). Sovjetski tisk skoraj ničesar ne piše o kitajski delegaciji, ki je prišla v Moskvo. Razen kratke vesti o obisku kitajskega ministra za zunanje zadeve Cu En Laja pri sovjetskem ministru Višinskem ni nobeden od moskovskih listov objavil niti enega poročila o kitajski delegaciji. Zaradi tega sodijo, da je razgovor, ki ga ima kitajski zunanji minister z Višinskim, samo nekakšen uvod splošnih razprav, ki bodo trajale morda tudi nekaj tednov.

Britanski strokovnjaki za Daljni vzhod sodijo, da bodo sovjetsko-kitajski razgovori v Moskvi okrepili os Moskva—Peking. Merijo tudi, da je prišlo do tega sestanka zaradi čedalje večje negotovosti in nesoglasij glede Koreje. Obe stranki sta prišli v položaj, ko so postala neposredna posvetoovanja o Koreji nujna. Britanski strokovnjaki sodijo, čeprav mislijo, da ni vse v redu v odnosih med Moskvo in Pekingom, da bo zveza med Sovjetsko zvezo in Kitajsko še naprej ostala, ker nima nobena stranka druge izbire.

Diplomatski krogi tudi menijo, da se bosta Moskva in Peking dogovorila o novih korakih, naperjenih proti akciji zahodnih velelil na Daljnem vzhodu, zlasti pa proti Japonski. Ti krogi sodijo, da je prihod kitajske delegacije v Moskvo začetek najpomembnejših razprav med vladami sovjetskega bloka o Daljnem vzhodu. Hkrati je to najpomembnejši zunanje-politični korak kitajske vlade, odkar je leta sklenila pogodbo s Sovjetsko zvezo.

Izjava predsednika izraelske vlade

Jeruzalem, 20. avg. (UP). Predsednik izraelske vlade David Ben Gurion je izjavil, da bo Izrael podprl načrte zahodnih velelil za organiziranje obrambe Srednjega vzhoda. Pripomnil je, da Izrael ni dobil nikršnega predloga v tem smislu, vendar pa je pripravljen sodelovati z vsemi, ki hočejo zagotoviti suverenost in svobodo Izraelu in drugim državam. Izjavil se je tudi za sodelovanje z arabskimi državami.

Omejitev porabe električne energije v Braziliji

Rio de Janeiro, 20. avg. (AFP). Te dni bodo v Braziliji strogo omejeili porabo električne energije. Ta ukrep je bil izdan zaradi velike suše v državi. Omejitve veljajo do konca leta. Odslej bo prepovedana razsvetljava izloženih oken in reklam, spomenikov in javnih poslopj,

sal na specialko profesorja Gabrijela Stupice in jo dokončal z odličnim uspehom pred dve letoma.

V jeseni 1950 je nastopil službo profesorja na gimnaziji v Tolminu, leto kasneje pa v Ravnah na Koroskem. V Tolminu je v prostem času ustvarjal okoliške motive in se bavil s portretom in figuraliko. Dela iz Tolmina poznamo iz razstave v Moderni galeriji in iz številnih razstav v salonu Umetniške zadruge v Ljubljani. Na sedanjih razstavi pa prikazuje še koroško in štajersko krajino, tistižnja, ravensko železarno in portrete naših severnih rojakov.

Šibila je delaven, skromen in dosleden delavec. Svoj poklic jemlje z največjo resnostjo, slika v lazurni tehniki, njegov kolor je prefinjen in včasih spominja na slikarja Tartagliu. Njegovo oblikovanje je realistično in ne pozna varljivih eksperimentov. Narava mu je

Janez Šibila razstavlja v Mali galeriji

Društvo slovenskih upodablajočih umetnikov je odprlo te dni samostojno razstavo nadbudnega mladega umetnika Janeza Šibila, doma iz Markovce pri Ptujju. Šibilo poznamo že od lanske društvene razstave v Moderni galeriji. Njegova dela pa so bila razstavljena na dveh lanskih zveznih razstavah v Cetinju in Sarajevu, letos sodeluje na potujoči razstavi DSUU, svoja dela pa je razstavljal v letošnjem juniju v Ravnah na Koroskem.

Šibila je pričel s študijem v letu 1940 na zagrebški Akademiji. Kot je vojna preprečila mnogim mladim talentom študij ali pa umetniško ustvarjanje, je tudi Šibili zaustavila njegov razvoj. V Zagrebu je Šibila absolvirao eno leto na kiparskem oddelku, po vojni pa je nadaljeval slikarski študij na domači akademiji v Ljubljani. Njegova dela so že na Akademiji vzbujala pozornost in v vsakim letom je mladi talent kazal vidne uspehe in napredek. Po absolutoriju se je vpi-

Sal na specialko profesorja Gabrijela Stupice in jo dokončal z odličnim uspehom pred dve letoma.

Šibila je delaven, skromen in dosleden delavec. Svoj poklic jemlje z največjo resnostjo, slika v lazurni tehniki, njegov kolor je prefinjen in včasih spominja na slikarja Tartagliu. Njegovo oblikovanje je realistično in ne pozna varljivih eksperimentov. Narava mu je

Janez Šibila: »Portret žene«

Uspešni naporu tovarne dušika v Rušah

Med Dravo in Pohorjem sreča zelenila se razprostirajo objekti našega največjega elektrokemičnega podjetja — tovarne dušika. Zasluga kolektiva tega podjetja je, da teče brez zastoj delo v naših železarnah, ladjedelnih in montažnih dvoranah, ki jih oskrbujejo z jeklenkami kisika in acetilena. Njive in travniki v krajih z bomo zemljo čakajo vsako leto, da jih pognojijo z ruskim apnenim dušikom, rudniki dobivajo od tude karbid; vagoni sadja in drugih živil bi propadli brez ruskih kemikalij. Svoje odgovorne proizvodne

domače poljedelske proizvode, kar pomeni, da porabimo približno petkrat več umetnih gnojil kakor pred vojno. Prosto razpolaganje z gnojili so kmetovalci še posebej pozdravili, kajti prejšnji način distribucije je imel to slabo stran, da so prejeli kontingente tudi v krajih, kjer gnojila niso vajeni uporabljati in ga često niti niso izkoristili. Zanimivo je, da imajo v tovarni na po-

Poraba kisika — merilo za dvig industrijske proizvodnje

Surovina za dušikova umetna gnojila je karbid. V povojnih letih je poraba karbida silno narasla. Vzrok temu je predvsem povečana proizvodnja v naših rudnikih, kjer rabijo karbid za razsvetljavo. Pa tudi poraba karbida za proizvodnjo acetilena je ogromna. Danes

večanje proizvodnje. V zadnjih dveh letih so dosegli pomemben uspeh v osvajanju tehnološkega procesa proizvodnje umetnega korunda, ki ga doslej še v veliki meri uvažamo. Kemikom v Rušah je uspelo, da so brez tuje pomoči obvladali tehnološki postopek in bodo prav te dni začeli graditi nov obrat za korund. Pričakujejo, da bodo v dveh letih dosegli takšno stopnjo proizvodnje korunda, ki bo krila vse domače potrebe. To bo za našo industrijo umetnih brusnih plošč in druga kemična podjetja pomembna pridobitev. Pripravljajo tudi raziskave novih možnosti proizvodnje ferokroma.

Za modernizacijo tovarne

V novih pogojih finančnega gospodarjenja se tudi v Rušah trudijo, da bi dosegli večjo delovno storilnost z istim številom delavcev, vendar pa ne računajo večjih naporov ljudi. V ta namen so začeli s postopno mehanizacijo obratov. Med drugim so sami izdelali dva velikanška transformatorja pri najtežjem delovnem mestu — pri lomljenju karbidnih blokov. Nabavili so tudi veliki nakladni žerjav in razkladalni žerjav in naročili stroj za avtomatsko polnjenje vreč.

Vendar vsa ta prizadevanja ne bodo prispevala k povečanju storilnosti v toliki meri, kakor bi to dosegla rešitev prečnega problema tovarne dušika — nezadostna električna energija. Vsako leto se kolektiv ruske tovarne ukvarja z vprašanjem električnega toka, ker morejo zaradi pomanjkanja energije izkoristiti le 60% proizvodnih zmoglosti. »Elektroprenos« je sicer pripravljen nuditi več električne energije — toda — amon kalorični dodatni tok, ki je seveda občutno dražji. jp.

V borbi za večji asortiment

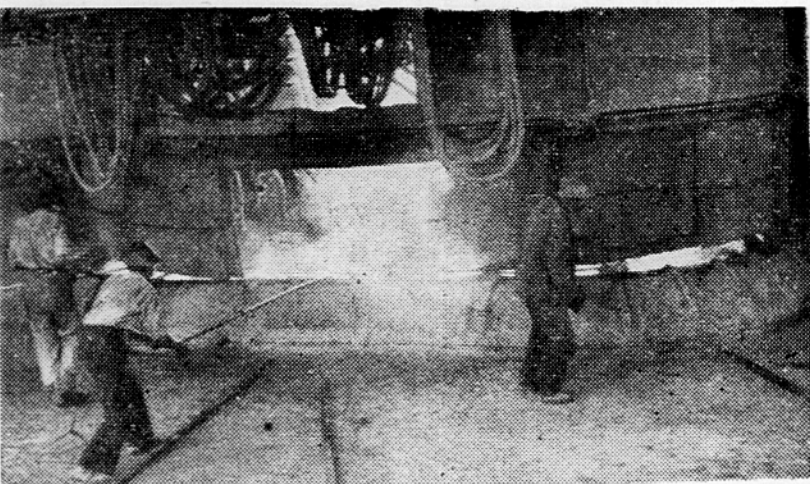
Razen karbida, umetnih gnojil, kisika in acetilena iščejo na našem trgu še druge proizvode tovarne dušika — amonijev ferokrom itd. V laboratoriju, kislinu, dragoceno kromovo zlitino ferokrom itd. V laboratoriju, ki je sodobno urejen, pripravljajo vedno nova raziskavanja in iščejo novih možnosti za po-

Kmetijska zadruga je nabavila v zadnjih mesecih za 1.653.000 din raznih strojev

krme živina primerno dobra, manjka le nekaj dobrih bikov. Na razstavi je bilo med živinorejce razdeljenih skupno za 75.000 din nagrad, ki so jih v enakem razmerju prispevale vse tri KZ. Poleg nagrad pa je 10 najboljših živinorejcev dobilo v znak priznanja še posebne diplome. Med temi je potrebno omeniti Karla Jančiča, ki je prignjal kar 6 glav živine.

Celoten potek zadržnega dneva v Zrečah, ki je bil dopolnjen še s srečelovom in prosto zabavo, je pokazal, da ima zadržništvo v tem kraju in okolici že zelo močne korenine. Pogrešali smo edino kulturni program, zlasti še primerne nastopne zadržne mladine, kar bi poleg ostalega članstva še bolj pritegnilo. S samo organizacijo zadržnega dneva pa so Zrečani nedvomno pokazali, da imajo dobro voljo do dela.

L. V.

Karbidna peč tovarne dušika v Rušah, ki je največja v Srednji Evropi

naloge rešuje kolektiv v Rušah uspešno, kar je predvsem posledica pravilnega sodelovanja delavskega sveta in upravnega odbora z direktorjem podjetja, ki složno delata za vsestranski napredek kolektiva.

Cene umetnih gnojil nikoli niso bile nižje kot danes

Apneni dušik in nitrofoskal — ti dve vrsti umetnih gnojil izdelujejo pri nas samo v Rušah. Pred vojno so skoraj vsi proizvozniki, ki je bila znatno višja od današnje, prodali v tujino, kajti stalna kriza v kmetijstvu našim kmetom ni dovoljevala, da bi se posluževali umetnih gnojil. Praktično pri nas kmetije niso kupovali gnojil — odjemalci tovarne dušika so bili tuji veleposredniki.

Glede umetnih gnojil je nastala v potrošnji bistvena sprememba. Vso proizvodnjo iz Ruš in polovico proizvodnje iz sorodne tovarne v Dugem Ratu pri Splitu porabimo za dvig

lagi porabe umetnih gnojil najbolj stvaren pregled o stopnji kmetijstva v naših krajih — največ prodajo v Slovenskem Primorju in Istri, kjer je kmetijstvo visoko razvito in je bora zemlja. Relativno največ porabijo umetnih gnojil v Sloveniji, nato v Hrvaški, medtem ko preseneča dejstvo, da nekdanji glavni odjemalec — Vojvodina — skoraj ne kupuje več umetnih gnojil. Kar je kmetovalce posebno razveselilo, so nove, znatno nižnje cene umetnih gnojil. Pred tedni so bile cene še precej visoke, ker je imela tovarna določeno visoko stopnjo akumulacije. Dasi so imeli še 80 odstotni regres, niso mogli cen znizati do te mere, da bi bile dostopne vsem kmetovalcem. Z nedavnim znatnim znižanjem cene umetnih gnojil pa so bili podani za to vsi pogoji. Kalcijev cianamid (apneni dušik) se je pocenil od 14,5 din na 7 din za kg franko postaja, kar pomeni, da so gnojila danes tako poceni, kakor še niso bila nikoli.

V Zrečah so dobro pripravili „Zadržni dan“

Zadržniki v Zrečah s svojimi sosedi v Loški gori in Skomerju so imeli v nedeljo svoje posebni praznik, »Zadržni dan«. Ze dije časa so se pripravljali, da bi ta dan lahko pokazali, kaj so izvršili v zadnjem času v korist zadruga in njenih članov. Na izrednem občnem zboru kmetijske zadruga so pregledali delo zadnjih treh mesecev, živinorejci so prignali na prvo razstavo svojo živino, v posebnem prostoru so bili stroji, ki jih zadruga že poseduje, svoje izdelke pa so razstavljala še zadržna obrtna podjetja.

Ze sam občni zbor jutraj je pokazal, da člani zadruga v celoti smatrajo za svojo last. Udeležba nad 170 članov — zadržnikov od skupnih 263 nam to najbolj potrjuje. Pogledmo, kako so v kmetijski zadrugi Zreče gospodarili, kaj je bilo dobro in kaj slabo?

Zadruga je na novo sprejela v svoje vrste 142 novih zadržnikov, od starih pa jih je 121 že podpisalo novo pristopno izjavo, ostale pa bodo člani odbora obiskali še v teku tega meseca. Največje delo, ki ga je odbor v zadnjih mesecih izvršil, pa je utrditev zadržnega gospodarstva z nabavo raznih strojev v vrednosti 1.653.000 din. Naj omenimo tu le traktor, tovorni avto, dvobrazdni plug, kultivator in vrsto malih strojev. Ni še tako dolgo, ko so se v Zrečah na sestankih kmetije smejali, če je nekdo govoril o traktorju, ki bo opravljal razna dela, danes pa je to že resnica, in to močno otipljiva. Toda kakor so svojočasno bili proti taki novotariji, sedaj kaže, da bo en sam traktor kmalu premalo za vse delo.

Z razno dejavnostjo (trgovino, podjetji itd.) si je zadruga v zadnjih mesecih ustvarila en milijon 164.000 din dobička, ki bo razdeljen v razne sklade (osnovni, obratni, za izboljšanje kmetijske in rezervni) zopet v pomoč zadrugi pri nadaljnjem delovanju. Največji del dobička sta dala lesni odsek in trgovina, manj pa razna podjetja. Hranilne vloge v zadrugi znašajo okoli 400.000 din, zadržna pa je iz lastnih sredstev dala v obliki prispevka (za soc. ogrožene, gasilsko društvo, pomoč Primorski itd.) blizu 120 tisoč dinarjev.

Velika in odgovorna naloga čaka zreške zadržnike na področju živinoreje. Do sedaj jim je vsako leto največ vrzel izkupiček za les, v zadnjem času pa se že kaže, da les ne gre več tako v denar. V vsem tem delu

Pohorja pa so dani vsi pogoji za pospeševanje živinoreje. V neposredni bližini na Pohorju je vrsta pašnikov, ki jih bo treba v letnem času izkoristiti, kar namenjajo že prihodnje leto. Živinorejsko selekcijsko društvo, ki je bilo ustanovljeno konec junija, je v tem pogledu že storilo prve korake. 46 kmetov, tovarniška in zadržna ekonomija so dali v rodovnik vpisati 62 krav, 6 bikov, 20 telet, kar je za začetek dober uspeh.

Uspehe društva pa je najbolj nazorno prikazala prva razstava, pri kateri so sodelovali tudi živinorejci sosednjih KZ Loška gora in Skomerje. Skupno je bilo prignanih 66 glav rodovniške živine, od tega 5 bikov, 46 krav, ostalo pa mlada živina. Po mnenju strokovne komisije, ki so jo poleg inž. Cizlja in inž. Tavčarja sestavljali še zastopniki živinorejskih odsekov, so v teh krajih podani vsi pogoji, da se živinoreja razvije kot močna gospodarska panoga. Ze prva razstava je pokazala, da je kljub letošnemu pomanjkanju

Odgovor predsednika goriškega okraja

Dne 10. avgusta smo v »Slov. poročevalcu« objavili članek pod naslovom »Ali ti ukrepi pospešujejo razvoj zadržništva na Goriškem?« Predsednik okrajnega ljudskega odbora v Gorici Ivana Rastlinec nam je na ta članek poslal daljši odgovor, iz katerega povzemamo tiste odstavke, ki se tičejo neposredno stvari, zaradi katerih smo napisali uvodno omenjeni članek. Predsednik tovariš Rastlinec pravi:

O reorganizaciji bivšega okrajnega podjetja »Rastlinec« se stvarno razpravlja že dve leti. Tu ni šlo samo za to, ali naj bo podjetje zadržnega ali državnega značaja, šlo je predvsem za to, da dobi pravilno organizacijsko obliko. Slo je in še danes gre za to, kako doseči, da bi prišlo blago po čim krajši in cenejši poti od proizvajalca do potrošnika, ne da bi se rušila samostojnost kmetijskih zadržug in kmetijskih delovnih zadržug, ter da se ne bi posegalo v njihove pristojnosti.

Dolga razprava o tem vprašanju je rodila različna mnenja samih republiških organov, na kar je letos prišlo do končne odločitve. Zakaj je padla taka odločitev? Prvič zato, da se ne

dopusti izključnega monopola enemu podjetju, drugič, ker ima podjetje »Vino-Gorica« po razpustu podjetja »Gostinac« zadržniško oskrbo vseh gostiln, in to ne samo z vinom, in tretjič, ker se je način prometa z vinom bistveno spremenil po odpravi obvezne odaje, decentralizacije itd. itd. Skratka, predmet poslovanja za eno podjetje je bil preobširen.

Ker navaja pisec, da je bilo sklenjeno, da pride »Rastlinec« z vsem svojim imetjem v zadržniški sektor, bi ga vprašal samo to: Kdo je to sklenil? In kdo je pristojen za tako sklepanje? Ključno ne pozna naše socialistične zakonodaje, ki določa pristojnost posameznih organov, ga obvešamo, da že dalj časa redno posluje pri okrajnem ljudskem odboru v Gorici. Gospodarski svet, izvoljen po veljavnih predpisih. Ta v podobnih stvareh razpravlja in sklepa ter predlaga okrajnemu ljudskemu odboru, da zavzame v mejah svoje pristojnosti uzakoni. V ilustracijo se to, da so v Gospodarskem svetu močno zastopani tudi zadržniki in funkcionarji okrajne za-

družne zveze, ki so že mnogo prispevali s svojimi zdravimi predlogi iz konkretne prakse. To je torej tisti nekdo na okraju, ki piscu ne ugaja.

Da ni združeno podjetje tako ubogo, kakor trdi pisec, bi navedel samo to, da dejanska vrednost imetja zadržnega podjetja presega 30 milijonov dinarjev, kar je podjetje dobilo brezplačno. Zadržno podjetje je plačalo samo tisti del embalaže, to je 11 milijonov din, ki jo je nabavilo prejšnje podjetje z najetiimi krediti pri Narodni banki, kar je popolnoma razumljivo. Skratka, zadržno podjetje si je zadržalo vse tisto, kar potrebuje za redno poslovanje. Letošnja sezona odkupa sadja in zelenjave dovolj jasno kaže, da podjetje ne primanjkuje kreditov, ne embalaže, ki jo ima dovolj za tri leta, ne prevoznih sredstev itd. Prejšnje podjetje ni imelo lastnih obratnih sredstev, poslovalo je z najetiimi krediti, kot poslujejo vsa državna podjetja v FLRJ. Razni skladi podjetja, za katere pa pisec uporablja faktor 4, se nekaj, kakor to določajo predpisi, vse to bi pisec lahko dabil

Kakšne so možnosti za pocenitev kuriva

Po prenehanju zagotovljene preskrbe s kurivom je prodaja pri trgovskih podjetjih s kurivom skoraj popolnoma zastala. Kurivo je predrago in potrošniki čakajo, da se bo pocenilo. Podjetje »Kurivo« v Ljubljani je ceno v prosti prodaji za enkrat znižalo za razliko med prejšnjo in novo znižano tovarnino, tako stanejo zdaj drva 2390 din za prostorni meter (prej 2620), velenjski premog 3411 din (3726), trboveljski premog 5716 din (6106) itd. V prihodnjih dneh pa se bo izkazalo, koliko bo podjetje še lahko znižalo ceno. Bodoča cena bo odvisna od tega, v kakšnem obsegu bodo proizvodna podjetja v novih pogodbah znižala ceno. Lesno-industrijska podjetja v Sloveniji se nadalje skušajo držati staro ceno in so le v posameznih primerih pristala na znižanje. Tako je lesno-industrijsko podjetje Kočevje znižalo svojo ceno od 2000 na 1800 din za prostorni meter franco vagon, podjetje v Ajdovščini pa na 1700 din. Bolj dostopne za znižanje so kmetijske zadruga, ki sedaj prodajajo drva po 1500 do 1600 din. Premogovniki zaenkrat še ne kažejo pripravljenosti popustiti pri cenah, čeprav imajo za to možnosti in bodo morali prej ali slej pristati na znižanje. Lesno-industrijska podjetja doslej tudi še niso izkoristila vseh možnosti za zmanjšanje proizvodnih stroškov.

Navzlic znižanju pa so, kakor rečeno, sedanje cene za potrošnike še vedno previsoke, zlasti za tiste potrošnike, ki niso mogli izkoristiti nakaznice za kurivo. Povračilo, ki ga bodo dobili za neizkoriščene nakaznice, krije le del razlike med prejšnjimi cenami v zagotavljeni preskrbi in novimi cenami v prosti prodaji. Res so bile hkrati z odpravo zagotovljene preskrbe s kurivom znane tudi cene osnovnih živilom (kruhu, masti, sladkorju) in tobačnim izdelkom. Toda to znižanje uživa tudi tisti, ki so imeli mož-

nost nabaviti si vse kurivo na nakaznice. Ljubljanski potrošniki so si za kurilno dobo 1952-53 nabavili na nakaznice nekaj nad 40% drv in premoga, računajoč za osnovo dosedanje potrošnje. Pa tudi če upoštevamo, da se bo pri visokih cenah potrošnja zmanjšala, si bo morala Ljubljana preskrbeti še okrog polovice potrebne količine. Novo olajšanje za potrošnike pomeni zadnja odločba zvezne vlade, po kateri znaša enkratno nadomestilo za neizkoriščeno nakaznico za kurivo 2200 din namesto dosedanjih 800 din. Seveda pa je treba pri tem upoštevati, da bodo proste cene v doglednem času še popustile. V ospredje pa stopa tudi vprašanje razmerja med cenami drv in premoga. Vse naše prizadevanje mora iti za tem, da v gospodinjstvih trošimo manj drv in več premoga. Pri sedanjem razmerju med obema cenama pa ni pričakovati, da bi se povečala potrošnja premoga na račun drv. Po predlogu družbenega plana za leto 1953, o katerem je te dni razpravljal zvezni gospodarski svet, naj bi se prihodnje leto zmanjšala sečnja v gozdovih še za 15%. Pa naj se doseže z zmanjšanjem domače potrošnje drv ne spreminjanjem izvozu lesa. Potrošnja drv v Jugoslaviji je sorazmerno mnogo večja kakor v večini drugih držav. Od celotne sečnje, ki precej presega naravni prirastek, gresta dve tretjini samo za drva. Res je, da bomo ob prosti prodaji kuriva bolj izkoristili slabše vrste drv — okroglice (doslej so spričo nizke cene v zagotavljeni preskrbi potrošniki povsod zahtevali le cepanice in okroglice zlasti izven Slovenije ni bilo možnosti prodati ter so v mnogih primerih ostale v gozdovih); vendar bo treba z nižjo ceno premoga omogočiti manjšo potrošnjo drv. Prav tako bo treba v kmetijskih gospodarstvih zmanj-

šati porabo drv. Nedavna anketa zveznega zavoda za statistiko o potrošnji drv v kmetijskih gospodarstvih je pokazala, da potroši povprečno vsako kmetijsko gospodarstvo v ožji Srbiji 17,1 kub. metra na leto, v Bosni in Hercegovini 15,3, v Sloveniji 12,6, v Hrvaški 10,8, v Vojvodini, kjer ni gozdov, pa le 2,9 kub. metra.

Cetudi imajo premogovniki možnost znižati ceno, vendar to znižanje ne more biti tolikšno, da bi se povečala potrošnja premoga na račun drv. Zato gre do raznih predlogi za tem, da se premogovnikom zniža stopnja akumulacije, toda le za tisto količino premoga, ki gre za široko potrošnjo: trgovska podjetja pa seveda takega cenejšega premoga pod strogimi sankcijami ne bi smela prodajati proizvoznim podjetjem. Tako bi dosegli zares občutno pocenitev premoga, ki bi omogočila večjo potrošnjo. (fs)

Vprašanja in odgovori

VPRAŠANJE: Invalidski upokojenec prideluje nekaj pšenice in maščob na svojem majem posestvu. Ljudski odbor mu zaradi tega odteguje ustrezne zneske od denarnega nadomestila namesto živilskih bonov. Ali je to pravilno?

ODGOVOR: Pravilno. Po uredbi o ustavitvi delovne sile in o vskladih planov delovne sile s planom plačilnega fonda in planom zagotovitve preskrbe (Ur. l. FLRJ št. 4-59) se upravičenci do zagotovitve preskrbe niso prevzeli v zagotovitveno preskrbo s živilskimi živilskimi artikli, ki so jih imeli v svojem domu. To načelo velja še vedno (čeprav je bila omenjena uredba formalno letos v začetku leta odpravičena), kajti pravica do denarnega nadomestila namesto živilskih bonov in do izplačila živilskih bonov se ravna po stanju oktobra 1951, ko je še veljala omenjena uredba o ustavitvi delovne sile itd. (glej 1. člen uredbi o denarnem nadomestilu namesto živilskih bonov, Ur. l. FLRJ št. 4-51).

VPRAŠANJE: Ali imajo družinski upokojenci, ki zaradi tega, ker še niso stari 55 (65 moških) let, ne dobivajo industrijskih bonov, vsaj pravico do K kart za kurivo?

ODGOVOR: Po uredbi o preskrbi s kurivom, ki je stopila v veljavo v začetku tega leta, osebe, ki nimajo pravice do industrijskih bonov, tudi ne dobivajo K kartov za preskrbo s kurivom po nižjih cenah.

VPRAŠANJE: Ali ima pravico do invalidnine po veljavnih predpisih o vojaških vojnih invalidih vojak, ki se je v vojnem času ponesrečil ob eksploziji bombe, s katero so se otroci igrali?

ODGOVOR: Po sedaj veljavnih predpisih se taka oseba ne more smatrati za vojaškega vojne invalida po zakonu o vojaških vojnih invalidih in torej tudi ne more prejemati invalidnine po omenjenem zakonu oz. po novi uredbi o invalidskih prejemkih.

VPRAŠANJE: Po določbi 1. člena o dodelitvi presežek plač (Ur. l. FLRJ št. 34-52) se obdavči presežek povprečnega zasluga delavcev in uslužbencev v gospodarstvu in se je povprečni zaslužek delavca v letu 1951, ki je bil 120.000 dinarjev mesečno za polno delovni čas. Ali je treba za določitev tega povprečnega zasluga upoštevati tudi nadure, ali pa samo redni 8-urni delovni čas?

ODGOVOR: Za določitev povprečnega zasluga po navedeni uredbi je treba upoštevati zaslužek, dosežen z vsemi nadurami, nočnimi urami, nedeljskimi in prazničnimi urami. Skratka, upoštevati je vse ure, ko je delovni kolektiv ustvarjal vrednost v podjetju.

VPRAŠANJE: Zadruga je pred leti dobila od tedanjega KLO nakaznico za nabavo radioprijemnika KLO sam na radio-aparat ni reflektiral, zadruga je radio iz svojih dohodkov dejansko tudi kupila. Sedaj pa novi občinski odbor, ki je nasledil stari KLO, namerno zadržuje radijski aparat, da bi ga bil kupljen na podlagi nakaznice, ki jo je dobil KLO. Ali je zadruga dolžna, radio-aparat izročiti?

ODGOVOR: Ne. Zadruga je radijski aparat dobila, ki jo je imela lastnih sredstev in po redni pravni poti, čeprav na podlagi nakaznice, ki jo ji je odstopil KLO. Zadruga je torej pravna lastnica radijskega aparata in le-tega ni dolžna izročiti občinskemu ljudskemu odboru kot pravemu nasledniku prejšnjega KLO.

VPRAŠANJE: Ali ima pravico do podpore za časno nezaposlene osebe uslužbenke, ki imajo po osvojitvi tri leta zapostavitve, in sicer neprekinjeno od avgusta 1948 do konca januarja 1952?

ODGOVOR: Kolikor zadeva potrošniško delovno dobo, ki jo vsebuje uredba o pravicah oseb, ki časno niso v delovnem razmerju (Ur. l. FLRJ 16/52), je ta pogoj izpolnjen, ker ima uslužbenke, ki jih predvidevamo omejenega dobe in je prenehanje delovnega razmerja nastopilo po 1. januarju 1952 brez njene krivde. Seveda pa morajo biti za pravico do oskrbnine izpolnjeni še drugi pogoji, ki jih predvidevajo omejena uredba, n. pr. glede premoženjskega stanja, načina prenehanja delovnega razmerja.

VPRAŠANJE: Po tem se tvda boiška oskrbnina bolnega delavca, ki je obolzel že po uveljavitvi tarifnega pravilnika podjetja: ali po tarifni postavki, ali po dejanskem zaslužku (ki je lahko višji ali pa nižji od tarifne postavke)?

ODGOVOR: Oskrbnina socialnega zavarovanja v času bolniške se ravna po tarifni postavki predvideni za določeno delovno mesto v tarifnem pravilniku. In ne po dejanskem zaslužku, ki ga prejme delavec v posameznem mesecu.

VPRAŠANJE: Kako je s socialnim zavarovanjem v primeru, kadar se nahaja neka oseba v dveh delovnih razmerjih obstoji pravica do socialnega zavarovanja samo iz enega (glavnega) od teh delovnih razmerij. Tudi pravice socialnega zavarovanja se v takem primeru omejajo samo po tel. glavni zaposlitvi.

Kaj je „Juteksu“ v Zalcu pripomoglo do znatnih presežnih plač

Sredi prejšnjega tedna je bilo v tekstilni tovarni »Juteksa« v Zalcu slavnostno razporeženo. Glede na znatni obseg proizvodnje niso odpuščali delavcev, marveč jih bodo po potrebi še na novo sprejemali. Surovino imajo vedno dovolj, odvečni material pa bodo odstopili drugim tovarnam, da tako znižajo obratni kredit. Tovarna je svojo proizvodnjo hitro preusmerila glede na potrebe trga in začela izdelovati šotore, vetrne jopice, dežne plašče, nahrbtnike, krusnice, poljske plahte, poštne in denarne vreče itd. V tkalnici so začeli izdelovati tkanine za industrijsko gumizir. V celoti izdelujejo sedaj 72 različnih predmetov iz bombažne, ladanene in konopljene preje. Pred meseci so si uredili lastno bar-

varno, ki je začela obratovati v maju in je doslej pobavala in impregnirala že 25.000 m tkanin. K discipliniranosti kolektiva je precej pripomoglo delovni red tovarne, ki ga je v tiskani brošuri prejel vsak delavec.

Tovarna bi zaznamovala še lepše uspehe, če bi imela boljše delovne prostore. Sedanji prostori so tesni, temni in dokaj nehigienični. Ze dolgo se kolektiv ukvarja z načrtom, da bi staro poslopje »Ostipol« Hmeza za skladišča, sam pa bi si zgradil novo tovarno. Načrt je že pripravljen in nova tovarna bo po žalskem regulacijskem načrtu stala za železniško postajo. Vsi delavci so obljubili, da bodo pri izkopu temeljev za novo tovarno prostovoljno delali, brž ko se bo začela gradnja.

Povečana elektrarna v Zenici že obratuje

Poleg velikih uspehov v gradnji hidroelektrarn, ki nam že dajejo velikanske množine pogonske električne sile, je v naši državi v gradnji tudi več termoelektrarn. Te dni je začel obratovati nov parni kotel v termoelektrarni Zenica, ki je izrednega pomena za industrializacijo Bosne. Z nove kotlarnice se je termoelektrarna v Zenici vrstila med največje elektrarne te

vrste v Jugoslaviji. S tem je srednje-bosenski in tuzlanski elektroenergetski sistem ojačen dovolj, da bo lahko kril skoraj vse potrebe električne energije.

S postavitvijo novega kotla se zmogljivost zeniske elektrarne poveča za 8000 kilovatov, proizvodnja električne energije pa se bo lahko povečala za 60 milijonov kilovatnih ur na leto.

v knjigovodstvu »Vino Gorica« ali pa pri enem izmed vodilnih ljudi zveze.

Ker se že omenja, da je bila »Rastlinec« oskubljena in da se je okraj polakomnil denarja, naj omenim, da ako bi bila na okraju težnja onemogočanja »Rastlinec«, bi zahteval odvod razlike v ceni embalaže, kar bi v resnici znašalo približno tiste številke, ki jih pisec navaja. Tega ukrepa pa okraj ni podvel in ga ne namerava podvesti, dokler si podjetje ne opomore.

Glede vključevanja privatnih obrtnikov v obrtne odseke ne mislim načeti razprave, ker bi bila preobširna, posebno zaradi tega, ker ne vem, kaj pravzaprav pisec hoče. K trditvi, da po zakonu kmetijske delovne zadruga ne plačujejo davka na promet proizvodov, bom navedel samo Uradne liste: Uradni list FLRJ z dne 20. II. št. 13, Uradni list FLRJ št. 9 iz leta 1952, Uradni list FLRJ od 27. VI. 1952 št. 34.

Okrajni ljudski odbor nima ničesar proti temu, da dobi kmetijska delovna zadruga v Bukovici zemljo iz agrarnega sklada tudi na področju »osrednih zadržug, vendar pa je to stvar sporazuma med posameznimi zadržugami. Za okrajni ljudski odbor so vse te kmetijske delovne zadruga enake, tu ne more biti nikakih razlik. Če grajimo socializem, odpravljamo izkoriščanje človeka po človeku, mo-

ramo pa odpraviti tudi izkoriščanje zadruga po zadrugi.

Kdor je natančno prebral naš članek, ta bo pritril, da odgovor predsednika Jerneja Kruha ne pove mnogo novega, prav malo pa zanika tega, kar smo trdili. Če je okrajni gospodarstvi svet edini pristojen za odločanje, zakaj potem »Rastlinec« razprava, ki je rodila različna mnenja republiških organov? Zadržniki, s katerimi smo o teh stvareh govorili, niso nikoli dejali, da je to sklenil gospodarski svet okraja, temveč in to le, da je to povzročil ta in ta tovariš. To že mora imeti svoj vzrok!

Glede višine skladov, ki jih je imela okrajna »Rastlinec«, na povemo to, predsedniku, da nam teh števil ni povedali samo ugledni zadržniki, ki jim moramo verjeti, temveč da smo zanje poslali tudi že v Ljubljani na Republiški zadržni zvezi.

Kar se tiče prometnega davka, ki naj bi ga plačale kmetijske delovne zadruga, vprašamo to, predsednika samo tole: Zakaj pa je bila zahteva po plačilu tega davka umaknjena, če je toliko zakonitih predpisov, ki govorijo za to, da bi ga morale plačati?

Odgovor glede Bukovice ne zavrta nobenih naših trditev, temveč skuša stvar zaobrniti drugam. Zato k njemu nimamo kaj pripomniti. -ZG.

Pereči komunalni problemi v Celju

Ce namenoma prezem hudo stanovanjsko krizo v Celju, ki je nastala zaradi vse večjega dotoka prebivalstva in nezadostne graditve stanovanjskih hiš, se še vedno odpira nešteto perečih problemov komunalne dejavnosti, ki ravno zaradi tega, ker neposredno vplivajo na življenjski standard prebivalcev mesta Celja, zahtevajo čim prejšnjo rešitev.

CESTE

Začel bom pri cestah. Kakšne so, ne bom omenjal, saj jih vsi Celjani in tisti, ki prihajajo v to mesto ob Savinji, predobro poznajo. Razen redkih izjem so makadamske, z drugo besedo pa slabe. Poleti se z njih dvigajo oblaki prahu, v deževnem vremenu pa so blatne. Celjske ceste kar kričijo po popravilu, asfaltiranju, cementiranju itd. Toda mestno podjetje za ceste ni kos tej nalogi, ker nima za vsa ta in podobna dela prepotrebni strojev. Če hočemo n. pr. v Celju zaliti košček asfalta na ceste, moramo čakati na milost in nemilost podjetja »Slovenija-cesta« iz Ljubljane, ki je z delom že tako preobremenjeno. Zato potrebuje celjsko podjetje za ceste poleg stroja za kuhanje asfalta še nov motor za valjar, granulator za sortiranje gramozja in peska, morda 5 ali več tonski valjar, tovorni avto s preukom itd. Rešitev mehanizacije tega podjetja je tudi rešitev slabega stanja celjskih cest. Se le nato bomo lahko zahtevali in pričakovali n. pr. asfaltiranje Kersnikove ulice, obnovo hodnikov po mestu, zgraditev novih cest k novu dograjenim stanovanjskim naselbinam, ki so zvezane z glavnimi prometnimi žilami še vedno le s »provizorijem«. Do teh novih naselij je treba speljati še kanale.

Mislil, da je že čas, da Savinjo odnese »provizorične« kapucinski most za pešce in kolesarje, saj le tako bomo prišli do solidnejše in trdnje zveze čez Savinjo v smeri sever-jug. Često 29. novembra bo treba asfaltirati. Prav bo, če bo mestni ljudski odbor poskrbel za to. Gaberje. Med drugim bo treba tu speljati nove zveze med Mariborskimi in Tovarniško cesto čez Gorjančev travnik. Kovinarsko ulico bi lahko asfaltirali. Most pri obratu DES je preozek, treba ga bo razširiti. Ne bilo bi napačno, če bi bil zgrajen še levni hodnik na Mariborski cesti. Teharska cesta, cesta proti Lisicam in še nešteto drugih čaka na stroje in na pridne roke.

CISCENJE IN SKROPLJENJE CEST

Vzdrževanje in zlasti čiščenje cest je tudi poglavje zase. Star škroplilni avto uspe le tu in tam, da nekoliko zmehča celjske ulice. Ko gre na kratko pot, se že mora vrniti v delavnico k popravilu. Odslužil je. Nov škroplilni avto je nujno potreben. Ulice bi lahko čistili in škropili še s pomočjo ročnih vozčikov in gumijastih čevljev. Stroj za pometanje bi ne bil luksuz, ampak nujna potreba današnjega Celja.

MESTNI VODOVOD

Glavna cevovoda mestnega vodovoda iz Vitanja in Medloga sta premlajna, da bi mogla oskrbovati vse mesto z vodo. Za zgraditev novega voda bi potrebovali okrog 96 milijonov dinarjev. Ta naj bi bil speljan iz Medloga, seveda če bi bila črpalna zmogljivost dovolj velika, sicer pa bi morali iskati novih virov talne vode. Poleg tega bi bilo potrebno na Golovcu zgraditi nov rezervoar. Mestni vodovod obično obremeni celjske tovarne. Upajmo, da bosta tovarna emajlirane posode in kemična tovarna uresničili svoj načrt ter speljali lasten vod iz Zgornje Hudenje. S tem bi bilo mesto zelo razbremenjeno.

Poleg tega pa je skoraj ves okoliš mesta brez vodovoda:

Smrtna nesreča v severni steni Triglava

V soboto, 16. avgusta zvečer se je v Aljaževem domu v Vratih zbralo več alpinistov, ki so nameravali v nedeljo jutraj naskočiti severno steno Triglava iz raznih smeri. Med njimi so bili dr. Marjan Breclj, dr. Miha Potočnik, Uroš Zupančič in drugi. Ponoči je prispel v Aljažev dom še brivski mojster Jože Matež, ki je bil v družbi dveh tovarišev iz Mojanje, ki so tudi nameravali plezati po severni triglavski steni.

V nedeljo jutraj ob šest uri so bile vse naveze zbrane pod steno Triglava. Naveza, v kateri je bil Jože Matež, je prva nastopila pot. Vreme ni kazalo nič prida, toda izkušeni alpinisti to ni dosti motilo, ker so upali tudi v takem vremenu po slovenski smeri doseči svoj cilj. Ko so ob osmi uri imeli za seboj skoraj tri četrtine stene, se je nenadoma vila močna ploha. Prva naveza, v kateri je bil Jože Matež, si je kljub naliivu hotela izsiliti vstop na vrh. Ostale naveze so se stisnile v neko votlino, da bi v njej zadržale. Ker so vodni curki in slapovi prvi navezi ogrožali napredovanje proti

Lava, Ostrožno, Teharska cesta (del), Cret, Polule itd.; v Trubarjevi ulici nove stanovanjske hiše tudi nimajo vodovoda. Tem predelom bo treba dati vodovod.

PLINSKO OMREŽJE

Plinsko omrežje v mestu je bilo po osvojitvi le malo razširjeno, na drugi strani pa je že zelo slabo. Kapaciteta plinarne je dovolj velika, da bi zadostovala za vse mesto. Toda ker te kapacitete ni primerno zgrajeno niti omrežje, ena peč v plinarni stoji. Zaradi majhne potrošnje je plin zelo drag. Če bi dobila plinsko napeljavo celotna Drapišnova ulica in Gaberje, bi bilo veliko storjenega. Pri vsem so velika ovira še plinski števci, ki jih je že sedaj premalo in tako je v mestu več strank, ki imajo skupen števec. Zaradi skoraj nemogoče točne ocene potrošnje plina za posamezne družine so prepripi in pritožbe na dnevnem redu. Torej potrebujemo tudi števec. V ilustraciji se to, da bi stala napeljava plinovoda v Drapišnovi ulici okoli 10 milijonov dinarjev.

Odpri partijski sestanek v Ribnici

Dne 15. t. m. je imela osnovna partijska organizacija lesno-industrijskega podjetja v Ribnici odpri partijski sestanek, katerega so se udeležili tudi sekretarji partijskih organizacij iz okoliških vasi, nepartijski podjetji in organizacijski sekretar OK KPS iz Kočevja.

Na sestanku so obravnavali delo osnovne partijske organizacije LIP Ribnica od zadnjih volitev. Podrobno so obravnavali številna gospodarsko-politična vprašanja in volitve novega biroa.

Iz poročila o delu, ki ga je podal sekretar osnovne partijske organizacije, je razvidno, da se je partijska organizacija od zadnjih volitev redno sestajala ter na sestankih obravnavala vprašanja podjetja, sodelovanja z množičnimi organizacijami ter organizacijske in politično-gospodarske naloge. Partijska organizacija je spremljala delo delavskega sveta, ki je pokazal velik napredek. Uspešno je delavski svet izdelal tudi tarifni pravilnik. Člani delavskega sveta in upravnega odbora sodelujejo pri reševanju vseh gospodarskih nalog v podjetju. Delavski svet je zmanjšal administrativno osebje v podjetju od 116 na 80 ljudi. Na sestanku so ugotovili, da ima komercialna v podjetju premalo stika s proizvodnjo in da ne vodi pregleda nad kakovostjo predelane le-

Pedagoški tečaj v Mariboru

se prične v ponedeljek 25. avgusta 1952 ob pol desetih v risalnici III. gimnazije v Mladinski ulici s predavanjem tov. Vlada Majnha. Proba in vzgoja v predhodnem obdobju od kapitalizma v socializmu. Predavatelj bo odgovoril na tri aktualna vprašanja: Ali se je naša pozitivna pedagoška preteklost doslej pravilno ocenjevala? Ali so v slovenski pedagoški ki že dovolj jasno obdelane ideje, politične in moralne vrednote naše narodnoosvobodilne vojne? Ali pospešuje štola in vzgoja so-dobni proces preobrazbe naše družbe?

V naslednjih dneh sledijo prav tako zanimiva in zelo aktualna predavanja: O moralni vzgoji (F. Ferlic), O preučevanju šolskih otrok in o novi pedagoški psihologiji (prof. Muško), Pomanjkljivosti pri pouku slovensčine v osnovni šoli in nižji gimnaziji (prof. Stražar), Ideološka problematika pri pouku zgodovine v osnovni šoli in nižji gimnaziji (prof. Zgonik), Problematika utrjevanja in preverjanja pri pouku (prof. Silih), Varstvo prirodnih in kulturnih spomenikov pri pouku (prof. Tepič), O petju in osnovni šoli in nižji gimnaziji (prof. Segula), Pouk fizike in kemije z enostavnimi ponazorili (prof. Kunstelj).

Vabljeni so vsi učitelji in profesorji in učitelji, ki se zanimajo za strokovno in ideološko izpopolnjevanje. Prenočišča so brezplačne, hrana v menzi dnevno okrog 100 din. Vsa predavanja bodo v III. gimnaziji, Mladinska ulica

RAZSVETLJAVNA

Merilo standarda je tudi električna luč. Na področju mestnega ljudskega odbora pa električna luč še ne sveti v Zvodnem, nadalje v koloniji pri Majdičevi kapeli; del Anskega vrha je še vedno v temi itd. Javna razsvetljava je pomanjkljiva ne samo v središču mesta, ampak še bolj v nekoliko bolj oddaljenih predelih mesta. Ena največjih nevednosti pri električni energiji v mestu pa je ta, da imamo v Celju še vedno poleg toka 20 kw še 110 kw. Zato je preusmeritev celotnega omrežja na 220 kw zelo nujna.

KOPALISCE

Največja blamaža za nekot turistično Celje je ta, da to mesto kljub več poskusom še do danes nima svojega plavalnega bazena. Ne gre tu toliko za športnega, ki je tudi potreben, gre namreč za tisoče in tisoče Celjanov in turistov, ki bi prihajali v Celje, če bi se lahko kje brez skrbi kopali. Savinja je zaradi umazanije sumljiva. Z gradnjo plavalnega bazena je tesno povezana gradnja celotnega športnega parka ob kopalnici do Lesnice ob Savinji.

Posvet o delu občinskih odborov Ljutomerskega okraja

Pred nekaj dnevi je bilo v Ljutomeru posvetovanje predsednikov in tajnikov občinskih ljudskih odborov, na katerem so razpravljali o nadaljnjem delu odborov in o napakah, ki jih je treba čimprej odpraviti. Predvsem povzročila te napake premajhna razgledanost nekaterih uslužbencev in nepoučenost članov odbora. Največ protizakonitih odlokov izdajajo občine, ko predpisujejo občinske doklade. Predsedniki in tajniki so sklenili, da bodo bolj kot dosedaj študirali zakon o ljudskih odborih, razen tega pa bo ta naloga tudi lažja, saj bodo po novi uredbi lahko občine same predpisovale družbeni prispevek. Na zadnji seji okrajnega ljudskega odbora je bila sprejeta odločba o ustanovitvi komisije za izdelavo statuta okrajnega ljudskega odbora, ki bo pomagala tudi pri izdelavi občinskih statutarov.

Na posvetovanju so ugotovili, da so zadnje mesece po vaseh zelo zanemarili zbornice volivcev, na katerih bi morali pretestati najvažnejše gospodarske in politične vprašanja novih občin. Posebej bo treba razpravljati tudi o kadrovskem vprašanju namestencev in o strokovnih sposobnostih finančnih uslužbencev občinskih ljudskih odborov. Davčno politiko bo treba še bolj izboljšati in zavzeti pravičen odnos do zasebnih obrtnikov, ki imajo še vedno boljše gospodarske pogoje, kakor državni obrtniki in državna obrtna podjetja. Odločno bo treba nastopiti proti vsem šušmarjem. Kontrola občinskih odborov nad gostilnami socialističnih zakupnikov je v največ primerih pomanjkljiva, pa tudi obdavčenje zasebnih gostilničarjev bo treba primerno zaostri. Premilo so obdavčena tudi župnišča v Radgoni, Vidmu, Kapeli in pri Miklavžu.

Na splošno so v okraju težave s plemensko živino, ker zanjo ni dovolj kupcev, kmetje pa zaradi suše nimajo krme. Pomoč prizadetim po suši bo to stanje gotovo ublažila. V Veržuju pa bi kmetje radi prodali žito, a ga kmetijska zadruga ne more kupiti, ker nima gotovine. Gospodarstvu znatno škodujejo v zadnjih tednih nakupovalci jabolk, ki so v vsaki vasi, čeprav niso prav nič potrebni, saj okupujejo sadje tudi vse kmetijske zadruge. Medtem ko se razni nakupovalci sadja okroščajo na račun kmetov pri cenah in tehtanju, ga zadruge plačujejo po najvišjih dnevnih

Trznica Mislim, da sedanje trznice v mestu nima smisla modernizirati, ker napoveduje urbanistični načrt mesta Celja pokrito trznico na prostoru, kjer je sedaj tovarna tehnič. Iz teh virov se zdi, da je tudi zahteva Gaberčanov, da bi dobili svojo trznico, brezpredmetna, ker bo nova itak stala na mestu, ki bo približno enako oddaljeno od vseh predelov mesta.

Ko sem tu načel nekaj vprašanj, naj še povem, da je o vseh teh in še o mnogih drugih problemih (javni nasadi, promet, pokopališče, Stari grad) pred dnevi razpravljali svet za komunalno pri MLO Celje, dobro zavedajoč se, da bo treba te probleme dobro pretehtati in iz vseh že perečih izbrati najnujnejša dela ter jih uvrstiti v načrt komunalnih del v prihodnjem letu.

M. B.

valnem društvu, za katerega v Ribnici doslej ni bilo pravega zanimanja.

Na koncu je osnovna partijska organizacija sklenila, da se bo še naprej trudila odpravljati pomanjkljivosti v podjetju, pomagala bo delavskemu svetu in upravnemu odboru pri reševanju gospodarskih nalog ter sindikalni podružnici in mladinski skupini aktivu. Tudi v vaško mladino ter vaškimi partijskimi in frontnimi organizacijami na območju občine Ribnica bo skušala v bodoče navezati več stikov.

V zvezi s proslavo ustanovitve partizanskih brigad v Toplicah je bil sprejet sklep, naj se po možnosti celoten delovni kolektiv udeleži tega partizanskega praznika.

Kopice iz MARIBORA

V Mariboru so odprli nov hotel s 64 sobami. V nedeljo so v Mariboru svečano odprli novi hotel »Turist«. Ob tej priložnosti je predsednik gospodarskega sveta tov. Pušenjak poudaril, da je v Mariboru obiskovalci premoč. Uredba za najmanj prihodnjih 5 let rešeno vprašanje tujskih sob. Turist hotel je namenjen predvsem za naše delavce in namestence, ki bodo na potovanju skozi Maribor lahko počasi prenočili. Ureditev novega hotela je tembolj pomembna, saj so na njegovo graditev največ sredstev prispevala mariborska podjetja, zlasti pa so sodelovala obrtna podjetja. Za zgraditev hotela so namenili letos investicij 12 milijonov din. Hotel ima 64 lepo opremljenih sob z 81 ležišči. Nočnina pa znaša samo 130 din, kar je najbolj poceni v Mariboru. Posebno okusno je opremljena jedilnica, ki ima tudi prostori v vseh nadstropjih.

Mariborski gasilci so v zadnjih dneh pogasili dva večja požara, ki bi brez njihovega prizadevanja povzročila več milijonsko škodo. Iskra iz lokomotive je 16. t. m. na Pohorju vžela v poslopju Ureda, ki je začel tleti. Tlenje se je spreminilo v gozdni požar na Smolniku. Ogenj je zajel precejšen predel gozda, grozil pa je celemu hribu in ostalim gozdnatim predelom. Gasilci iz Maribora, Ruš in od drugod so požar pogasili, preden je utegnil zajeti bližnji hrib, kjer bi ga bilo težko zaježiti. Škoda, ki jo je ogenj povzročil, še ni ocenjena.

Tudi v mariborski bolnišnici tekmujejo na čast 6. kongresa KPS. Oddelki prirejajo strokovna predavanja, s čimer bodo znatno zboljšali strokovno raven uslužbencev. Skrbijo tudi za boljše politično vzgojo, najbolj pa se bodo v tekmovanju izkazali s prostovoljnimi deli, pri katerem je sklenil sodelovati ves kolektiv, tudi zdravniki. Pomagali bodo pri gradnji bolnišnice, pri pripravi tri milijone dinarjev, kar bodo nato porabili za gradnjo zelo potrebne glavne jedilnice.

Obraz podjetja Državne elektrarne Slovenije v Gornji Radgoni je napovedal, da bo 11. kongres KPS tekmovalje vsem delavcem svojega podjetja na potovanje bivše Mariborske oblasti. Tekmovalci bodo v ideološko politični vzgoji članov Partije in delavskega sveta, v izmenjavi s sindikalnega tiska in v varčevanju.

IZ KOROSKEGA KOTA

Slovenjegraški mesarji pred sodiščem. Pred okrajnim sodiščem v Slovenjem Gradcu je bila 14. avgusta obsojena četverica slovenjegraških mesarjev iz Gajsekovega Maksa na čelu. Razprava je trajala pod predsedstvom tov. Faleta Franca ves dan. Čeprav je bilo sopeno in silno vroče, so bili ves dan zasedeni v razpravni dvorani ob občinstvu vsi sedeži, polni je bil celo hodnik. Po vsestranski proučitvi obremenilnih in razbremenilnih okoliščin so bili obsojeni: Gajsek Maks, upravnik mestne klavnice Slovenjegrada na 2 leti zaporu, 153.000 din povračila škode MLO in na tri leta prepovedi izvrševanja poklica. Krevh Franc je bil obsojen na 10 mesecev zaporu, Tomazič in Kranjc Robert pa na 6 mesecev zaporu. Vrnitvi mora vsi dan za uklenjene mesne izdelke, katere je dobavljali Sekretar Anđel, gostilničarji v Slovenjem Gradcu po nizki ceni za svoj žej. — Kaže, da bo gospa Gajsekova, žena upravnika, sčasoma v moralo gozdnarje preprostejši in se za dovoljti z manj kakor 50.000 din za gospodinjstvo na mesec. Tudi do strank v hiši, do katerih je imela doslej nemogoče gospodinjstvo, da bi jih lahko postali sčasoma malo bolj socialna.

M. H.

Lesno-industrijsko podjetje Dravograd je pred kratkim razdelilo dva in pol milijona dinarjev dobička med člane kolektiva po les-

Hitro posredovanje gasilcev je obvarovalo stanovanjsko in gospodarsko poslopje Leopolda Kosa iz Cerknice pred požarom, ki ga je v nedeljo, 17. avgusta povzročila strela. Za nekaj minut po izbruhu požara so pritenili na pomoč sosede, ki so s posodami nalivali vodo v brigalno, ker ni bil dovolj močan pritisk vode iz cevi zaradi tega, ker je bila cev manjšega premera. Na pomoč so pritenili tudi gasilci lesnega industrijskega podjetja z motorno brigalno. Pri gašenju tega požara pa smo opazili, da ni bilo enotne komande in bo v bodoče treba več vaj.

PISMA UREDNIŠTVU

KAKO JE S SPOMENIKI PADLIM BORCEM NA TOLMINSKEM?

Vprašanje postavitve nekaterih spomenikov padlim borcem na Tolminskem se vleče že od 1946 leta in postaja danes, to je po šestih letih že resno vprašanje. Tako so v letih 1946 in 1947 govorili o postavitvi spomenikov in ureditvi grobov padlih borcev na Vojskem. Tudi naročili so v tistem času vse potrebno, toda čakali so in še danes čakajo na potrebne načrte. Podobno vprašanje je skupni grob 47 padlih komunistov iz partijske šole v Cerknem in pokopališče padlih borcev v Tolminu. Tu so se pričele priprave že 1946. leta in nadaljevale v letu 1947. Taki so govorili, da bodo v nekaj mesecih prejeli načrte in da bodo začeli z delom. Od takrat pa ni minilo samo nekaj mesecev, temveč že tudi nekaj let in v Tolminu se vedno pričakuje načrte. Bivša okrajna odbora v Tolminu in Idriji sta večkrat brez uspeha urgirala glede čimprejše dostave načrtov. Šele v letošnjem februarju je prišla v ta namen v Tolmin arhitektura Accetto, ki je obljubila, da pošle načrte za ureditve pokopališča v Tolminu, toda do danes načrta še ni.

Tako so bili Tolminci pač prisiljeni skleniti, da bodo uredili pokopališče kar sami in brez načrtov, če jih pristojni organi ne dostavijo v najkrajšem času. Osnovali so posebno komisijo sposobnih ljudi, ki bo skrbela za čimprejšnjo uresnitve tega sklepa. Merodajni organi, ki bi morali dostaviti načrte, pa zaslužijo več kot samo grojo.

Dušan Trepš

ZLOČINEC SE RAD VRAČA NA MESTO ZLOČINA

Kot smo slišali, je prispel iz Francije na obisk v Slovenijo Paule Koban, ki ga prebivalci iz okolice Ruš pri Mariboru, Morja pri Framu, itd. dobro poznajo. Paule Koban je bil med okupacijo pri nemški policiji ter je kot policist vodil dne 23. in 24. septembra 1944. leta nemške vojske na Pohorje, kjer je sodeloval pri hajkah na partizane. Tiste dni je bila požgana vasi Planica na Pohorju, ubiti so bili trije partizani, ena ženska pa je živa zgorela o biši. Aretriranih in odpeljanih v internacijo je bilo več vasičanov, od kjer se

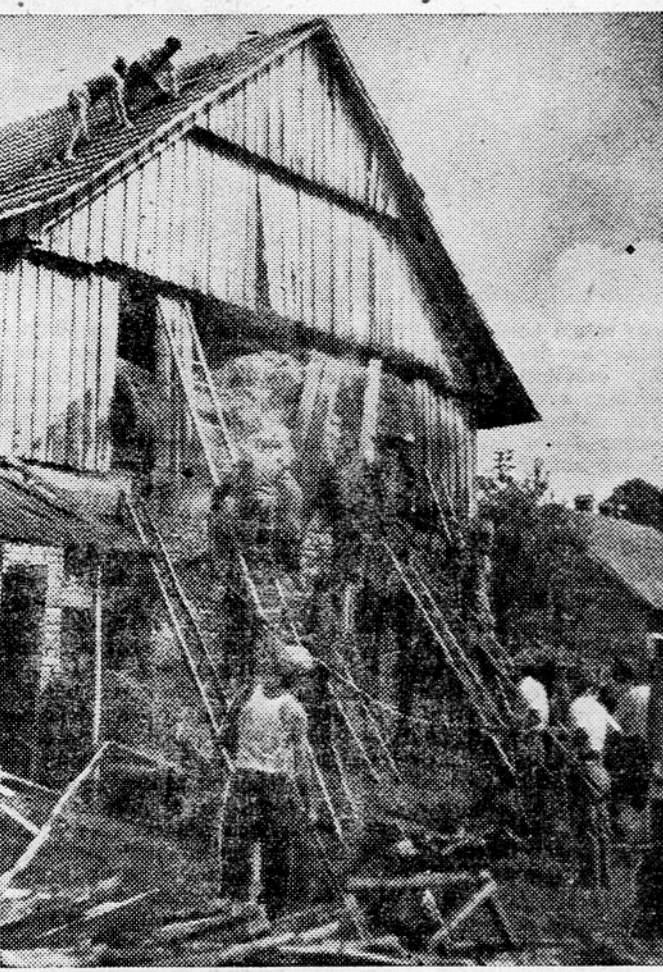
cenah, ne da bi kmete hotele ogoljufati.

Zaradi suše so v Ljutomerskem okraju zelo prizadeti tudi gozdovi. Zato bo treba čimprej preprečiti vsako izsekavanje kmečkih gozdov in prodajanje lesa, s čimer hočejo kmetje, ki izstopajo iz zadrug, poravnati svoje denarne obveznosti. Navzlic razpravi o nedonosti manjših oljarn, ki jo je začela oljarna v Slovenski Bistrici, bo vendarle treba odpreti v Ljutomerskem okraju vsaj večje oljarne, saj so se vedno izplačale in se bodo tudi sedaj. Tako bodo odpadli dragi prevozi in drugi nepotrebni stroški, ki potrošnemu olju dvigajo cene. Vsekakor pa bo treba dati na novo odprtim oljarnam politično in strokovno sposobne upravni-

Najobčutnejše denarne težave so v vaseh, kjer elektrificirajo. Gospodarski svet okrajnega ljudskega odbora je po daljši razpravi sklenil, da elektrifikacije pri davkih sicer ne bo mogče upoštevati, pač pa bodo izbrali kak drug primeren način pomoči.

Predstavniki občin so na posvetovanju ugotovili tudi to, da so skoraj v vseh občinah zelo nizke zapuščinske cenitve in da bo treba napraviti red v nekaterih podjetjih, tako v Ljutomerskem komunalnem podjetju in pri »Slikoplesku«, kjer vodijo poslovanje preveč po domače. Na prste pa bo treba stopiti tudi upravnikom nekaterih občinskih podjetij, ki gospodarijo preveč malomarno ali pa izrabljajo svoj položaj.

M. K.

Hitro posredovanje gasilcev je obvarovalo stanovanjsko in gospodarsko poslopje Leopolda Kosa iz Cerknice pred požarom, ki ga je v nedeljo, 17. avgusta povzročila strela. Za nekaj minut po izbruhu požara so pritenili na pomoč sosede, ki so s posodami nalivali vodo v brigalno, ker ni bil dovolj močan pritisk vode iz cevi zaradi tega, ker je bila cev manjšega premera. Na pomoč so pritenili tudi gasilci lesnega industrijskega podjetja z motorno brigalno. Pri gašenju tega požara pa smo opazili, da ni bilo enotne komande in bo v bodoče treba več vaj.

ČUDNI TURISTI IZ AVSTRIJE

Dne 28. 7. 1952, se je vrnil v centru Maribora pri belem dnevu zelo čuden goodek. 3 nepoznane osebe so fizično napadle nekoga šoferja in pobegnile. Kot se je kasneje izvedelo, so bili navedeni neznanzi avstrijski državljani Josef Badelsteiner in njegova žena Marija ter Alojz Potočnik, policist z Dunaja, ozi stanjovki na Dunaju. Navedeni so prišli kot turisti iz Avstrije v Maribor, ter kot se je izvedelo, z namenom tihoapljenja večje količine ur. Zatočišče so dobili pri družini Fak v Sarbovi ulici v Mariboru, katera ni izvorila svoje državljanke dolžnosti s tem, ker se ni ravnala po predpisih prijavnno-odjavne službe ter tako omogočila, da so se ti »turisti« nezakazovano vrnili, od koder so prišli. Sosede upamo, da bo vsaj družina Fak prejela zasluženo plačilo.

B. B.

POHVALE IN GRAJE VREDEN PRIMER

V petek, 15. avg. t. m. sem bila priča na Pohorju v koči pod »Kremzarjevim vrhom« pri Slovenjem Gradcu lepega in hrabrega dejanja pripadnika JLA. Popoldne je nastal ogenj o gozdu ca 150 m pod planinsko kočjo, ki je že zjel gozd na področju 20 m širine in 10 m dolžine. Požar je opazil vojaški uslužbenec Doma JLA Ljubljane Pejovnik Alojz, kateri je bil z nami v družbi. V koči

so bili poleg oskrbnika še njegov sin in trije planinci in sicer en moški in dve ženski. A Pejovnik je takoj stekel na kraj požara. V samem spodnjem perilu ter brez vsakega orodja in gasilskih priprav se je vrgel na gašenje požara. V pomoč so mu pribitili še ostali in sicer oskrbnikov sin, vse tri ženske in en moški. Pod njegovim vodstvom, nam je uspelo po triurnem napornem delu omejiti ogenj.

To njegovo res prisbno in požrtvovalno delo je vsekakor vredno vse pohvale in tudi nagrade kajti če bi ne bilo njega, bi nastala milijonska škoda.

Vse graje vreden pa je odnos bližnjih kmetov kakor tudi gasilcev iz Slovenjegrada, ki se niso odzvali klicu na pomoč. Kmet na desni strani od nastalega požara ni hotel dati niti lopate, niti ni hotel sam pomagati, češ: »Kdor je zažgal, naj gasi!« Drugi kmet levo od požara se je izrazil: »Moje ni, naj gasi tisti, katerega je!« Gasilcev iz Slovenjem Gradcu je obvestil dimnikar, ki se je ravno tisti dan mudil v koči zaradi čiščenja peči.

Ko je nezavestno požara minila in smo odšli v kočjo, je tov. Pejovnik kljub opeklinam ostal še do teme ter pazil na eventualni ponovni izbruh ognja, kajti veter je stalno pihal in menjal smeri.

Ta primer jasno kaže požrtvovalnost pripadnikov JLA, po drugi strani pa sebičen odnos v drugih kmetov do ljudske imovine.

C. V.

VEČ SKRBI ŽELEZNIŠKIM POSTAJAM

3. avgusta sem se vračal z Gorenjske. V Kranju sem približno eno uro čakal na vlak, ki pelje proti Ljubljani. Po utrudljivi poti sem se hotel malo okrepčati, toda okrepčevalnica je bila zaprta, čeprav se je na postaji kar trlo ljudi. Mimogrede sem na račun tega »gostinstva« ujel tudi več zbadljivih in to upravičeni. Saj je prejšnjega dne bila okrepčevalnica odprta, čeprav je peron bil v primeri z nedeljsko gnečo skoraj prazen, promet pri okrepčevalnici pa kljub temu kar zadovoljivo. Ali je dobiček med tednom tu res tolikšen, da jim v nedeljo ni treba delati? Morda bi se pa dal uporabiti za razsvetljavo stranišča, če ni morda tudi to razsvetljeno samo ob delavnikih?

Franjo Tominec

Lovski kotiček

Pred jesenjo

Zelo hitro se je obrnilo leto. Tudi je, kot da se je pred- večerjajšnji prišli petelinati z uspešnega lova — pa je že konec srpnjakeva prska. Najbolj pridni jerebarji so se že vrnili s svojim plenom. Aja cvete, še dober teden in cvetel bo tudi zadnji cvet — jesenska resa.

Pred nami je september, ko bo nekaj tisoč članov lovskih dru- žin delalo lovski izpit. Zelim jo naj- boljši uspeh, ne toliko zaradi izpita, temveč zato, da bodo s svojim znanjem pomagali dvigati naše lovstvo.

Vsa za večino lovskih dru- žin ljubljanske okrajne lovske zveze, kar pa velja tudi za vrsto lov- skih dru- žin po vsej Sloveniji, la- ko zapisem, da so pokazale v le- tošnjem letu zelo lep odnos do divjadi: z odstrelom srnjaka so čakale do prska in tudi ob prsku lovile lovsko pravilno. Naj po- stopajo tako za tekmovalne, ki je v Sloveniji že vpeljano, neiz- premenjeni (tekmovalci za uni- čevanje roparic se a. pr. v Slove- niji zaključijo vsako leto 31. marca).

Pred VI. kongresom KPJ

Lovska zveza LR Hrvatske je v počastitev VI. kongresa KPJ napovedala med republiškim lov- skim zvežem tekmovalne. Tek- movalna napoved obsega dejav- nosti lovskih organizacij na kul- turno prosvetnem področju, pri ureditvi lovščic, uničevanju ro- paric, prireditvi lovskih prostori- štev, pri administrativni finan- no poslovanje lovskih organizacij. Tekmovalne bo ocenila komisija Glavne lovske zveze Jugoslavije. Lovska zveza LR Slovenije je tek- movalne sprejela s pridržanjem, da ostanejo tako za tekmovalne, ki je v Sloveniji že vpeljano, neiz- premenjeni (tekmovalci za uni- čevanje roparic se a. pr. v Slove- niji zaključijo vsako leto 31. marca).

Še letos bomo dobili II. del »Našega lova«

Tisk družbe knjige »Našega lo- va« je že toliko napredoval, da lahko pričakujemo, da bomo še letos imeli celotno delo v rokah. Z »Našim lovom«, ki bo brez dvo- ma predstavljalo dobro lovsko en- ciklopedijo, bo zamašena vrzel v slovenski strokovni literaturi, pri razvoju našega lovstva in stro- kovni vzgoji slovenskega lovca ga bo »Naš lov« še desetletja igral važno vlogo.

Kaj je pokazala fazanerijska v Vurbergu

Moški lovci — posebno na Sta- jerskem — se v zadnjem času sprašujejo, kje je vzrok, da se stalez fazanov v mnogih lovskih skupinah odlikuje s slabimi po- pravili. Pred leti, tako pravijo, je bil odstrel velik, pa je bilo fa- zanov vedno dovolj. Sedaj pa je odstrel zelo majhen, stalez fa- zanov pa se ne popravlja, marsi- kje celo pada. Nekateri lovci pri- posujejo tako stanje hudi zimi, drugi umetelnemu gonilom, zdi pa se, da je najboljši odgovor na vsa ta ugibanja dala fazanerijska v Vurbergu.

Fazanerijska v Vurbergu je bila namreč letos dobro oskrbovana. Za razpold so bili odbrani naj- boljši petelinji in najboljša kru- žal je bila zdrava, dobro hra- nena, peteline so pogosto menja- li. Tečna evidencija pa je dala naslednje rezultate: fazanske so namesto 25 jajc znesle samo 9 jajc. Dobra tretjina jajc (33%) je bila premlajna, nekatera jajca pa so dosegla komaj velikost golob- jih jajc. Samo leti, ko je bila oplojenih, skoraj v tretjini jajc je plod zamrl. Bili so primeri, da se fazančiči, ki so se ključali lupino, vendarle niso izlegli. Bili so pogosti primeri albizma, več sečencev je dobilo rdečkaste no- žice kot golobje.

Odgovor torej, zakaj se stalez fazanov ne dviga, je naslednji: Naš fazan močno degenerira. Fazanerijska v Vurbergu je poka- zala, kaj moramo v naših fa- zanovih narediti. Iz drugih jugoslovanskih pokrajin, predvsem iz Srbije in Vojvodine, verjetno pa tudi iz inozemstva, moramo

Pred drugo republiško razstavo psov

Priprave za drugo republiško razstavo psov vseh pasem, ki bo 7. in 8. septembra, so v polnem teku. Razstava bo na stadionu. Lovci, ki morebiti še niso dobili priprave, pa nameravajo svoje pse razstaviti, naj prijavijo ta- koj zahtevajo pri okrajni lovske zvezi ali pri Kinološki zvezi Slo- venije in Ljubljani, Trdinova 8. Prijavilo naj kakoj izpolnijo lov- sko družino, kar bo pokazalo la- javnost tiskanih razstavnih katalo- gov, ki ga ni mogoče sestaviti in ti- skati v nekaj dneh. Za razstav- jalce psov je odobrena četrtin- ska, za obiskovalce razstave pa polovinska železniška vozina. Raz- stavljalec naj zato pri odhodu z obrazcem K14 kupijo polovinsko obiskovalca pa z obrazcem K13 celo železniško karto. Te karte bodo potrdile razstavni prostor in bodo veljale tudi za po- vrzatek domov. Železniški se- stavek velja za dneve od 5. do 10. sept. Klub za gonilce je sklenil, da bo nagradil vsakega, pozitivno oce- njenega psa, ki bo pripeljal na razstavo.

Kot že znano, bo na razstavnem prostoru nastopila tudi šola na- rodne milice s svojimi službeni- psi. Šola se za nastop izredno dobro pripravila in bo pokazala zelo velike uspehe. Dresure slu- žbenega psa, poleg ljubljanske šole bo s športnimi psi nastopili na razstavni prostoru tudi športni klub iz Grada.

Na Dolenskem je zapi- hal ostrejši veter

Zaradi neurejenega stanja v lo- vištvih in zaradi nedejalnosti je Okrajna lovska zveza Novo mesto kaznovala z ukorom kar 13 lov- skih dru- žin na svojem področju. Kaznovane so bile naslednje dru- žine: Veliki Gaber, Zuzemberk, Dobrič, Trdinov vrh, Gorjanci, Dvar, Suha krajina, Sentjernej, Skočjan, Radona, Sentrupert, To- pliče in Hruje. Pri nas so se ved- no lovske družine, ki jim je smot- no lovsko gospodarstvo deveta briga, tako poročajo iz Novega mesta, Marsikje so si lovci lovščica kar na tistem razdelili in tam love vsak zase, kakor bi komu- žiti. Vrsta dru- žin je še, pravi po- ročilo naprej, kjer je pes čiste pasme še zelo redke. Lovski po- sveti, kolikor jih je, so slabo ob- skani. Lovska družina Slavc se a. pr. sploh ne briga, da bi komu- žu lovci, ki je bil na lovu ob- streljen in je pozneje poškodban podlegel, dobila zavarovalno. Da bi se stanje v teh družinah in na splošno v dolenskem lov- stvu popravilo — tudi na Dolen- skem so dobre lovske družine — bo priredila Lovska zveza Novo mesto 21. avgusta lovska preda- vanja v Zuzemberku in Sentjer- neju, ki se jih bodo udeležile vse okolišnje lovske družine. Lovska zveza bo povabila tudi delo go- jitvenega ošeka, v katerem je zastopana večina lovskih dru- žin novomeškega okraja.

Ujeli so se

Stirje možakarji s Sel nad Stič- no in sicer Travniki Vinko, Ja- nežič France, Janežič Alojzij in Vrhovec Karel, ki so se ukvarjali tudi z divjim lovom, so padli v roke člana lovske družine Gra- dišče in Ljudske milice. Lovska družina Gradišče uga, da odstrel v severnem delu njenega lovščica ne bo več neprestano po- kalo in da se bo divjad tudi v tem delu lovščica pomnožila. Člani lovske družine Miro pe- Pate Janez pa je bil za stalno izključen iz lovskih vrst, ker je 14. julija ustrelil zajca.

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Zgled iz Celja

Na pobudo Kinološke zveze Slo- venije je Okrajna lovska zveza v Celju priredila tridnevni tečaj o dresuri lovskega psa. Tečaj se je udeležilo 36 vodnikov in so bile na njem zastopane vse lovske družine iz okraja Okrajna lovske zveze, razen treh. Na tečaju so dobili vodniki smernice za vzrejo, vzgojo in dresuro vseh lovskih psov, posebno važnost pa je vod- stvo tečaja potalo na delo po krmnem sledu.

Tudi pasja hrana naj bo pestrejša

V vročih poletnih mesecih bo tudi psu pestrejša hrana, v ka- teri bodo zrezani odpadki solate, korenja, peteršilj, koleraba, ri- žola, česna, čebule, posebno pa paradiznika, veliko bolj teknila kot enolična hrana, ki je primer- na v hladnejših dnevih. To zele- njavo skuhamo skupaj z mesom.

Dva volka je uplenil

Staršinska lovske družine »Zali log Janez Golja iz Gornje Sorce je pred dnevi uplenil dva mlada volka. Novica ni prijetna, saj vzbujala domneve, da se je leglo volkov izleglo letos že prav v središču Gorenjske.

Iz naših krajev

BOVEC. Z uvedbo nove upravno- teritorialne razdelitve je postal Bovec mesto in sedež obsežnega ljudskega odbora, saj zajema vse vasi od Srpence pa do Trente. Če dodamo k temu še to, da je Bovec priljubljen turistični kraj na Tolminskem nedvomno ugotovi- mo, da potrebuje primerno zgrad- bo za kulturne prireditve ter za sedež raznih množičnih organi- zacij, kajti dosedanja zgradba ne odgovarja svojemu namenu. Z pred časom so se Bovečani ba- vili z mislijo, zgraditi zadržni dom. Ker pa ni bil njihov načrt odobren, izlegla, da so si misli opustili, čeprav so si že nabavili nekaj gradbenega materiala. V današnjih razmerah zadržni dom sicer ne bi bil najboljša rešitev, tembolj pa bi bilo zato potrebno misliti na gradnjo kulturnega do- mola, kajti prijetnega prijetnega razvedrila tudi turist.

KOČEVJE. Sindikalna podružni- ca zdravstvenih delavcev v Ko- čevju je pred kratkim priredila de- lovni izlet v Nemško loko, kjer je za tamkajšnji okoliš do Ko- privnika in Mozeljske občine iz- vrševala zdravstvene preglede prebivalstva in pregledala sanita- re, naprave kupa. Sodelovali so štirje zdravniki, en lekarnar, dva zobojarja in drugo medicinsko in administrativno osebje. Lekarna je izdajala zdravila takim, ki ni- so socialni tveganje, ki so plačo- plačno. Zdravstveno osebje je ob- iskalo na domovih dojenčec v Nemški lok in Kopivniku.

Vasi v tem predelu so še na do- kaj nizki zdravstveni stopnji ter bo tu potrebno še mnogo zdrav- stvenih prireditev, ki bi jim bi- lo večje udeležbe prebivalstva pri takih zdravstvenih akcijah. »P- RADECE. Zveza borcev v Ra- dečah je kmalu po svoboditvi sklenila, da bo postavila žrtvam fašizma dostojen spomenik, saj je iz Radeč in okolišč padlo mnog- o najboljših fantov in mož v borbi za svobodo. Proračun za spomenik pa znaša 1.300.000 din, kar je za malo mesto velik zne- v. Tudi Zveza borcev je šla na de- lo z isto odločnostjo in vztraj- nostjo, kakor so šli nekdanji naši borci v krvavo borbo. Za spome- nik, ki bo stal sredi trga, so že zabetonirali podstavek. To delo so opravili člani ZB in drugih or- ganizacij s prostovoljnimi delom. Pri nabiranju denarnih sredstev sodelujejo vse množične organiza- cije, ki tudi same prispevajo po svojih močeh. Za kritje stroškov je ZB priredila že dve veliki to- moli. Odkritje tega velikega spo- menika bo v oktobru letos, na kar opozarjamo že danes vse prebivalstvo.

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

začelo s kultiviranjem vrb in iz- delovanjem raznih pleatarskih iz- delkov, kar je zaposlilo domala vse iste domačine, ki sicer doma ne bi našli zaposlitve. Pod vod- stvom direktorja lov. Bergin, ki je podležje zagotovilo obsto- tandi v novem gospodarskem sistemu. Večino svojih izdelkov, to je okrog 95 %, podležje izvažajo v inozem- stvo. Največ teh izdelkov izvažajo v Avstrijo, deloma pa tudi v Svi- co in ZDA. Za letošnje leto ima po- dejje še okrog 5000 naročil za naj- različnejše izdelke: od kosarice za kruh, pa do pletenih miz in stro- lov. Če ne bi napravila toča lani nasadom tolike škode, bi bilo lahko število naročil še večje.

TRNOVO OB SOCI. Med Srpe- nico in Trnovim teče Soča v glo- boko izklesani strugi, preko nje pa so napelane številne primitiv- ne žeznice, ki se jih prebivalstvo poslužuje za prevoz pridevkov, pa tudi za prehod njim samim, saj si s tem močno prikrajšajo pot. Vendar pa je taka pot tudi nevar- na. Tako sta v letošnjem letu pri prehodu čez žeznico padla že dva človeka v Sočo, na srečo pa sta jima ni zgodilo nič hudega. Žeznice se je namreč zaradi pre- velike teže prerzala. Močno pa se je ponesrečil pri prehodu nek domačin, ki je hotel opraviti to pot s precejšnjim bremenom in še s koso na ramah po vrhu. Zapletel se je med veje in zdrk- nil med skalovje. Od jutra do podnoveca je ležal nezavesten med skalovjem, kjer so ga ljudje sin- čajno našli. Vsekakor bi bila po- trebna pri takih prehodih preko Soče večja pazljivost kot doslej.

JESENICE. Ob številni udeležbi članstva je bila 10. t. m. polletna konferenca MO Zveze vojnih in- validov na Jesenicah, iz poročil upravnega odbora je razvidno, da so med člani razena enega vsi člani Osvobodilne fronte in dru- gi množičnih organizacij. Deset članov organizacije je izvoljenih v terenske odbore OF.

Največjo skrb posveča invalid- ska organizacija otrokom podlih žeznic, ki se zanjama za njihove učne uspehe v šoli ter za njihovo življenje izven šole. V času šol- skih počitnic je invalidska orga- nizacija poslala na taborjenje na Korosko 15 otrok padlih borcev, vendar se je zaradi raznih velast- ni ostali otroci, ki se niso mogli udeležiti teh taborjenj, so odšli na enodnevna taborjenja, ki so jih organizirala mestna trgovska in gostinska podjetja.

Iz čistih razlogov neke prireditve je bilo med 49 najboljši potrebnih članov razdeljenih 24.500 dinarjev.

Z novo uredbo o invalidskih prejemkih in dodatkih je članstvo zadovoljno. Ta uredba je nov do- kaz zanimanja vlade FLRJ za in- validske vojaške veterane.

S konference so invalidski in- validske vojaške veterane. S kon- ferenco so invalidski vojaški maršali Titu zahvalno resolucijo.

M. S. TOLMIN. Ze pred dobrim le- tom so govorili na Tolminskem tem, da bo treba pisati kronike narodnoosvobodilne borbe za vsa- ko vas posebej. V ta namen so bili tudi zadoženi posamezniki in krajevne zveze borcev, vendar pa so do danes storili prav malo. To važno in odgovorno nalogo, ki bo še pozniim rodovom služila kot vzor, je treba v ta namen vsi ni borbi naših narodov za na- cionalno in socialno osvoboditev, je vsekakor potrebno čimprej iz- vesti.

DOLNJA VAS. V soboto dne 16. avgusta je bil v Dolnji vasi pri Ribnici po šestih letih spet priredil zbiranje in razpis, raz- potrosnega in tekstilnega blaga, ki ga je prodajala domača kme- tijska zadruga po znižanih cenah, je bilo naprodaj tudi precej lo- vnihi izdelkov, ki se šli kar do- bro v promet. Kmetje so pripel- lali na sejem tudi precej živine, ki je pa niso mogli prodati ker je bila cena kravam, dobrim mlekarnicam, okrog 30.000 din.

RIBNICA. Ribniški aeroklub, ki je predstavlja obredni preuspe- vadništvo po osnovi jadralno- šolo, ki jo bo vodil učitelj ja- dralstva France Vesel. Za začetek so nabavili dvoje jadralnih letal tipa »Vrabec«, za katera so plačali okrog 200.000 din. Za jadralno šolo vlada med mladinci veliko zanimanje.

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

V PIVKI, POSTOJNI IN RAKE- KU so se lotili resno obnavljanja šol, kar naj bi posnemali tudi ostali občinski odbori v postoj- skem okraju. Se precej je takih šol, ki so potrebne obnove. Od- bori naj vpostojajo tudi, da bodo okvare na poslopih vedno veče, škoda večja in zaradi tega tudi stroški večji.

ZAGA. Ob soči med Srpencem in Zagorjem kakih 15 km počin- rasenih divjo vrbo. Se pred nekaj leti je bil na prostor zapu- ščen in zanemaren, dal pa je po- budo za ustanovitev pleatarskega podjetja na Zagi, ki ima danes že kar zadovoljive uspehe. Podležje je

Prav bi bilo, če bi ZB skrbela tudi za prostor, kjer je dne 17. marca 1941 kar 17 talcev napojila zemljo, da ne bo kot doslej ta prostor prerastla trava, saj je ven- dar posvečen za mučenico krvjo, ki je bila prelita za svobodo ljud- stva, češar ne sme ljudstvo ni- koli pozabiti.

Dnevne vesti

KOLEDAR

Cetrtek, 21. avgusta: Ivana, Mir- jana.

Petek, 22. avgusta: Ostrivoj, Ti- morej.

SPOMINSKI DNEVI

21. VIII. 1635. — Umrlj v Madridu španski pesnik Lope de Vega, začetnik španske dramatike.

21. VIII. 1780. — Rojen v Repn- jah pri Vodichah na Gorenjskem sla- visr Jernej Kopitar.

21. VIII. 1941. — Iz zloglasne kaz- nilnice v Sremski Mitrovici je pod vodstvom lov. Ivana Macka pobegnilo 30 političnih kaznjencev na Frusko goro.

21. VIII. 1944. — Zborovanje sta- jerskih aktivistov na osvobodjenem ozemlju.

21. VIII. 1944. — Pokrajinski odbor OF na Stajerskem izda odlok o izgonu vseh tujcev, ki so se na- selili po domovih pregnanih, ubitih in presejanih Slovencev.

Opozarjamo vsa društva »Svobe- de« in SKUD, da izstavijo izvolje- nim delegatom za ustanovni kon- gres Zveze Svobod poverilnice. — Samo na podlagi poverilnic bodo prejeli delegati v kongresni pisarni povprečne pome stroške in bloke za prehrano.

Pojdimo na Kum. Dne 24. in 31. avgusta obisken štud Dolen- jcev in rudarjev na Kumu. Grad- mo počitniški dom za delavce.

Maribor

DEZURNA LEKARNA
Cetrtek, 21. avgusta: Lekarna: »Pri gradcu. Partizanska cesta 1.

RADIO MARIBOR

Cetrtek, 21. avgusta: ob 17.30 poje komorni zbor Radia Maribor p. v. Ferda Pirca; ob 17.50 trije Mascagnijevi intermezi; ob 18.00 poslušajte domača poročila; ob 18.10 zabavna glasba, vmes ob- slave in ogledi; ob 18.20 kulturni pregled; ob 18.30 do 23.00 prenos sprejeda Radia Ljubljana.

KINO MARIBOR

Partizani: ameriški film: »Veliki grešnik«.
Udarnik: ameriški film: »Merton pri filmu«.
Pobrezje: ameriški film: »Fant s trobent«.

MURSKA SOBOTA

Mesni kino: ameriški film: »Za- plešiva«.

Celje

CELJE »METROPOL: italijanski film: »Ester milostiv«. — »DOM: ameriški film: »Bojevid O'Flynn«.

KINO

LJUBLJANA kino »UNION: ame- riški barvni film »Smoky«. Ted- nik.
Kino »SLOGA: ameriški film: »Tereza«. Tednik.
Kino »MOSKVA: francoski film: »Juhma iz Verone«. Tednik.
Predstava v vseh treh kinema- tografih ob 18.15 in 20.30. Pro- daja vstopnic ob 17 dalje.
Kino »BEZIGRAD: ameriški film »Zmaga nad temo«. Tednik. — Predstava ob 20.15. — Prodaja vstopnic ob

Nadaljevanje

Tujiči iščejo v tem čudovitem mestu skrivnosti, tajne in lepote orientala. Mnogo tega tudi še najdemo. Lepot in iznenadenj je na pretek. Samo kratke sprehode po Baščaršiji ti odkrije znamenitosti kot so Gazi Husrev-begova mošija in ženski hamam (kopališče), zgrajeno v 16. stoletju, nadalje ostanke starega Kolubara hana (prenočišča), Mariča han, Brusa bezistan in številne druge stare turške spomenike. Tudi haremi so še ostali. Samo deklet ni več v njih. Mnogi tujiči pa pridejo k nam še s prav čudnimi predstavami. Najdejo se celo ljudje, ki mislijo, da so pri nas še vedno na prodaj žene. Toda ti doživljajo razočaranje.

Prav do srca sem se moral nasmejati temperamentnemu Francozu iz Marselle, ki je prišel v Sarajevo s trdnim prepričanjem in tudi s tolikšnim denarjem, da si bo lahko kupil dekle. Prav resno mi je zatrjeval, da si je vso pot predstavljal dekle, ki jo bo kupil: mlado 16-letno zlasti Turkino, z licem belim kot mleko, črnimi lasmi, plavimi očmi, z velikimi zlatimi uhanji. Ko mi je to pripovedoval, je zadonel bobnen: »Žene volijo!«. Mehki akordi angleške valčke so zaplaval po vrtu. Mlada črnolasa deklica v dolgi obleki s kričnimi rožami se je priklonila Francozu. Presenečen je z njo zaplesal. Prav takšno lepo dekle je bilo, kot si ga je predstavljal med potjo, vredna ljubezni na prvi pogled.

Pozneje mi je Francoz rade volje priznal, da mu je takšna civilizirana Bosanka — ki mu je niti kupiti ni treba — še bolj všeč. Kaj hočete, napredek je prišel v Bosno ozir. Bosanke so danes enakopravne z moškimi in Sarajevčanke se v nitemer ne razlikujejo od žena iz drugih pokrajin. Toda tudi ta napredek se splača pogledati.

Sarajevo ni samo Baščaršija, Sarajevo je tudi moderno mesto s prekrasnimi reprezentativnimi stavbami kot je palača finančnega ministrstva z lepim parkom, stavba Glavnega odbora sindikatov in Centralnega komiteja KP BiH ter nova stavba notranjega ministrstva. Sarajevo je tudi mesto s širokimi ulicami, po katerih vozijo enonadstropni avtobusi, mesto s prelepimi parki in alejami. Povsod se rdečijo nove stavbe. Težko najdeš ulico, da ni v njej kaj na novo zgrajenega. Na Sarajevu, Solinom potu-

BORIS KU HAR OD TRIGLAVA DO LOVČENA

Z beležnico v roki v avtomobilu z Bleda skozi Hrvatsko, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro

ku, na Grbavici, na Cengić vili in še marsikje drugod so zrasla velika nova stanovanjska naselja. Po vsem mestu pa se gradijo nove stanovanjske zgradbe. Na Betaniji nad Pofalićem rastejo nove bolnišnice in šole. Tudi vse to si z zanimanjem ogledujejo številni tuji in domači turisti. Nad vsem tem sem se čutil tudi sam, saj pred petimi leti še skoraj ničesar ni bilo od tega v Sarajevu. Takrat je stelo mesto 87.000 prebivalcev. Danes jih ima že nad 120.000. Načrt novega Sarajeva, ki se z veliko naglico širi proti Sarajevskemu polju, pa napoveduje 800.000 prebivalcev.

V deželi najbližji soncu

Od Sarajeva naprej zavije cesta iz doline v strmo hribovje. Serpentinasta pot se vzpenja vedno više med visokimi vrhovi Bitovnja in Bje-lasnice. Nato se spet spusti v dolino in z obeh strani nas obkrožajo kamen, samoli kras ter neznosna vročina. V Hercego-

Sarajevo — središče mesta

vini smo, v deželi, ki je najbližja soncu. Zanj pomeni sonce bogastvo, blaginjo in veliko revščino obenem. Če bi ne bilo toliko sonca, ne bi bilo zlato-rumenega hercegovskega tobaka, ki je znan po vsem svetu, ne bi rastle v tem pustem svetu bombaze, ne fige in sladko grozdje ter zlatoredeča jabolka. A če bi sonce tako neznosno ne pripekalo, bi ne bila pokrajina tako pusta. Tako premišljujem, ko gledam skalnati svet okrog sebe in si z jezikom obližujem razsušene ustnice.

Tako z avtomobilom se še da potovati tudi po tem pustem, vročem svetu. Ob cesti pa pelje tudi železnica. Tako kako je bilo to nekoč. Spomnim se, da sem bral, kako je po teh krajih potoval na konju pred 80 leti zaupnik gospoda Moroa, francoskega konzula v Mostarju. Namenjen je bil v Sarajevo

na novo dolžnost k tamkajšnji-mu turškemu vezirju. V Bosni in Hercegovini takrat ni bilo ne ceste ne železniške proge. Ljudje so potovali iz kraja v kraj po kozjih stezicah, na konjih in oslih. Vso pošto pa so prenašali Tataři, drveč na zaplenjenih konjih.

Takrat tudi še ni bilo po vsej Bosni in Hercegovini nobene industrije. Edino v Varešu in Kreševu so kopali, talili in kovali na preprostih nakovalih podkve in železne lemeže za pluge. In danes — kamor obrnem pogled, povsod visoki betonski daljnovodi, ki so prepregli počez in podolgom polja, hribe in gore Bosne in Hercegovine. Po tisočih kilometrih žice že danes teče velikanska moč ukročenih razbesnelih bosenskih in hercegovskih rek ter poganja nove tovarne po vsej republiki.

Stran s premišljevanjem, Konjic je pred menoj. Belo mesto z novimi stanovanjskimi bloki, nastajajočo industrijo in vitkim minaretom džamije. Prvo srečanje z Neretvo in ponovno sre-

čanje z mladinskimi brigadami, ki jih prehiteva na novi tlakovani cesti. To je seveda že nova cesta od Konjice do Jablanice, ki so jo zgradile mladinske brigade. Nekaj časa voziva po njej. Vedno bolj se vzpenja med skale, dokler kaži-pot spet ne pokaže na navadno prašno cesto v dolino. Nagovornim možakarja, ki neusmiljeno roti oščila, naj se umakne s ceste.

»Kako je s to cesto, katera je prava?«
»Da, da, prva kockana, ki vodi v hrib, je prava. Ta tukaj pa bo kmalu pod vodo.«
»Kako pod vodo?« se čudim.
Niti na pamet mi ne pride, da bi se že tu pri Konjici začelo novo jezero jablaniške hidroelektrarne.

Kmet pa mi pokaže z roko na travniku, požgane od sonca ob Neretvi, na številne slive in

Turbine v dolini Neretve in Rame bodo proizvajale jakost 400.000 konj ali 1.200.000 kilovatov. Če bi človek sam zasakal rokave in poskušal sam opraviti takšno delo, bi bilo za to potrebnih nič manj kot 13 milijonov delavcev, ki bi delali dnevno 8 ur. To pa je petkrat več delavcev, kot jih ima sedaj vsa Jugoslavija. Turbine na Neretvi in Rami bodo lahko naenkrat prižgale 14 milijonov žarni. To so številke, le goče številke. Toda prijetelju tolačim še naprej, kar mi je povedal mlad inženir v Jablanici. Električna energija z Jablanice bo omogočila obratovanje številnim novim tovarnam v Bosni in Hercegovini.

Eden izmed čudovitih mostov v Sarajevu, ki vežejo Baščaršijo z novim delom mesta

jabolka, ki tam rastejo, na železnico onstran reke ter naprej na malo vas Lisice: »Vse to bo pod vodo. Trideset kilometrov od tu se bo razprostiralo bodoče jezero.«

»Vam bo kaj žal za te sadovnjake in polja ter cesto in progo, če?«

»Kako? Zal mi bo že. Toda cesto in progo nam gradijo brigade više v hribu in pravijo, da bo šla skozi do morja in da bo vlak vozil z elektriko. Skoda je Neretve, da bi s svojo močjo le preobračala kamenje. Pogledajte jo, kako je divja. Zato lih mladincev v brigadnikih. Dajala nam bo elektriko in napajala naša suha, žejna polja.«

Moč razbesnele Neretve sem opazoval še pozneje kakih 15 kilometrov pred Jablanico. Plavozelena reka se je prelivala v globoki strugi pod mano ter se zaganjala v visoke skalnate stene. Tu so bregovi reke popolnoma stisnjeni. Neretva teče le skozi ozko klisuro. In kakšno moč ima v tem tesnem reka. Prava čuda bi lahko počela s svojim pritiskom 24 atmosfer. Reka je tu razbesnela, podivjana.

Vse od Konjice do Jablanice je eno samo gradbišče. Visoko v hribu nad Neretvo rušijo številne mladinske brigade skale, kompresorji pojejo svojo enakomerno pesem in krčijo pot novi cesti ter progi, ki bo vezala Sarajevo s Kardeljevim. Visoko na črnih skalah se svetijo vzdol vse ceste in proge veliki beli apneni napis: »Do 29. novembra bo dograjena proga in cesta do Jablanice!« »Zato juriš na kubičke! Veliko delo je to in velika obljuba, toda dala jo je naša mladina.

Bolj ko se bližava Jablanici, vedno več je ljudi, več zagorelih mladincev v brigadirskih uniformah, več strojev in belih barak. Spodaj v strugah Neretve in Rame pa so velikanski betonski objekti, nad njimi pa so zrasla velika delavska naselja.

»Se vam izplačajo takšna velikanstva dela, saj to vas stane težke milijarde?« me povpraša moj nemški prijatelj. Vso pot je molčal in samo opazoval ter zmajeval z glavo. Pred vojno je že potoval po Bosni in Hercegovini. Zato je poznal ti deželi kot rečni, skoraj brez industrije in sedaj vidi takšne industrijske velikane. Razumel sem njegovo presenečenje. Da bi ga prepričal, kako se takšna stvar, posebno pa še hidroelektrarne pri Jablanici, izplača, sem vzel v roke švinčnik in sva računala:

I. skupina: Kuba: 2,2. Anglija: 1,2. Francija: 1,1. Argentina: 1,0. Luksemburg: 0,9. CSR: 0,8. Saarska oblast: 0,7. Stanje: Argentina 25 in pol, Zah. Nemčija 23, CSR 22 in pol, Anglija 18, Dan-ska 15 in pol, Kuba 13, Island 12 in pol, Saarska oblast 10 in pol. II. skupina: Jugoslavija: Brazilija 3,1 (Gilgorič: 1,0). Pir: 1,0. Mendes remi, Fuderer: 1,0. Carvajal: 1,0. Milčič remi, Medžarska: 4,0. Avstrija: 4,0. Italija: 3,0. Norveška 3 in pol. Pol. Švedska: 2,0. Vzhodna Nemčija 3 in pol. Pol. Stanje: Švedska 21. Madžarska 20 in pol, Jugoslavija 18 in pol. III. skupina: ZSSR: ZDA 3,1. Finska: 3,0. Švica 4,0. Izrael: 3,0. Grčija 3 in pol. Pol. Poljska: 2,0. Nizozemska 2 in pol. 1 in pol. Stanje: ZSSR 23 in pol, ZDA 18, Finska 17, Izrael 15 in pol, Nizozemska 13 in pol, Poljska 12 in pol, Švica 7 in pol, Grčija 4 in pol. Včeraj dopoldne so izžrebali številke za finale. V skupini. Zreb je takole določil posamezne države: 1. Finska, 2. Zahodna Nemčija, 3. Švedska, 4. Madžarska, 5. ZDA, 6. Argentina, 7. ZSSR, 8. CSR in 9. Jugoslavija.

V I. kolu igrajo tle pari: Zah. Nemčija: Jugoslavija, Švedska: CSR, Madžarska: ZSSR, ZDA: Argentina, medtem ko je Finska prosta.

(Nadaljevanje)

SPORT

PRVENSTVO SLOVENIJE V STRELJANJU

Slabo vreme je oviralo tekmovanje

Na strelišču ob Dolenski cesti v Ljubljani se je včeraj popoldne začelo prvenstvo Slovenije v streljanju. Očiten začetek bo pravzaprav šele danes, včeraj pa so nastopili samo tisti tekmovalci, ki bodo v treh dneh pomagali prireditelju pri organizaciji te težke naloge.

Na štirinajstem tekmovanju je nastopilo okoli 140 udeležencev, medtem ko jih predvidevajo za danes še nadaljnjih sto iz vseh krajev Slovenije. Deževno vreme je precej oviralo prireditev, zato so bili doseženi rezultati slabi kot je bilo pričakovati. Najboljši posamezniki so zabeležili naslednje uspehe:

Vojška puška na 300 metrov (20 streljajev iz jezečega položaja): 1. Kranjc (Lj.) 161, 2. Letonja (Lj.) 159, 3. Strojilov (Lj.) 158, 4. Guzelj (vst. Ljublj.) 156, 5. Tržan (Celje) 152; vojaška puška na 50 m (30 streljajev): 1. Peršič (U) 198, 2. Cencelj (Lj.) 188, 3.

Kveder (U) 159, 4. Umek (Lj.) 138 krogov. Z malokalibrsko precizno olimpijsko puško je streljal samo Fr. Planinc, ki je dosegel 543 krogov. O uri poročila tekmujejo še mladinci in mladinke v streljanju z malokalibrsko puško.

Zaloški strelci v počastitev VI. kongresa KPJ

Nedavno ustanovljena strelska družina železniške posaje v Zalo-gu, je v kratkem obstoju svoje delovanje dosegla prave lepote uspeha. Nazivlje pomanjkanju lasišču ob Dolenski cesti družinski tekmujejo za posameznike. S svojo petčlansko ekipo je sodelovala na prvenstvu Ljubljane v streljanju z vojaško puško. Na povabilo strelske družine in Zveze borcev Bizovik so trije člani ekipe sodelovali na tekmovanju strelskih družin v Bizoviku, s čimer so tudi oni poostili odkritje spomenika padlih borcev in talcev v NOB. V počastitev VI. kongresa KPJ je družina napovedala tekmujevanje strelskih družin posaje Ljubljane.

Atleti Kladivarja imajo svoj dom

Pred dnevi se je zbral k slav-nostni otvoritvi doma atletskega društva Kladivar iz Celja okoli 100 ljubiteljev atletike. Med gosti so bili tudi zastopniki Mestnega ljudskega odbora, občinski delov-niki kolektivov in množičnih orga-nizacij.

Slavnost je začel predsednik atletskega društva Kladivar Gra-dnik, ki je v vodnjak besedah navedel okolnosti, ki so privedle do tega, da je novi dom na raz-polože ne samo atletom, ampak tudi terenskim množičnim orga-nizacijam. Tov. Gradnik se je zahvalil Mestnemu ljudskemu od-boru, ki je z izdano denarno po-mošjo podprl pobudo atletov pri gradnji modernega doma.

Šport v kratkem

Danes ob 17.15 na stadionu Bran-ika v Ljudskem vrtu prijateljska nogometna tekma Tekstilac (Va-radin): Branik (Maribor).

Kvalifikacijske tekme za vsop v republiško nogometno ligo se začno v nedeljo 24. tega meseca. Igrali bodo Zeleničar (Nova Gorica): Izola (Alm): Postojna.

V odlični tekmi za naslov prvaka Mariborske nogometne pro-kave je Aluminij (Strnišče) pre-magal Kovinarja iz Stor 3:2.

Košarkarji ASK so minuli pone-delek gostovali v Beogradu, kjer so se v prijateljski tekmi pomerili s Crveno zvezdo. Zmagala je Cr-vena zvezda z rezultatom 69:45. BSK je premagal Zadar 52:49.

X. SAHOVSKA OLIMPIADA

Začele so se finalne borbe

Predfinalna predtekmovanja na X. sahovski olimpiadi v Helsinkih so končana kar kmalo že poro-čali, se je v finalno tekmujevanje pisarila reprezentanca Jugoslavi-je, poleg nje pa še Argentina, Zahodna Nemčija, CSR, Švedska, Madžarska, ZSSR, ZDA in Finska. Rezultati zadnjega kola v pred-tekmovanju so bile:

I. skupina: Kuba: 2,2. Anglija: 1,2. Francija: 1,1. Argentina: 1,0. Luksemburg: 0,9. CSR: 0,8. Saarska oblast: 0,7. Stanje: Argentina 25 in pol, Zah. Nemčija 23, CSR 22 in pol, Anglija 18, Dan-ska 15 in pol, Kuba 13, Island 12 in pol, Saarska oblast 10 in pol. II. skupina: Jugoslavija: Brazilija 3,1 (Gilgorič: 1,0). Pir: 1,0. Mendes remi, Fuderer: 1,0. Carvajal: 1,0. Milčič remi, Medžarska: 4,0. Avstrija: 4,0. Italija: 3,0. Norveška 3 in pol. Pol. Švedska: 2,0. Vzhodna Nemčija 3 in pol. Pol. Stanje: Švedska 21. Madžarska 20 in pol, Jugoslavija 18 in pol. III. skupina: ZSSR: ZDA 3,1. Finska: 3,0. Švica 4,0. Izrael: 3,0. Grčija 3 in pol. Pol. Poljska: 2,0. Nizozemska 2 in pol. 1 in pol. Stanje: ZSSR 23 in pol, ZDA 18, Finska 17, Izrael 15 in pol, Nizozemska 13 in pol, Poljska 12 in pol, Švica 7 in pol, Grčija 4 in pol.

Včeraj dopoldne so izžrebali številke za finale. V skupini. Zreb je takole določil posamezne države: 1. Finska, 2. Zahodna Nemčija, 3. Švedska, 4. Madžarska, 5. ZDA, 6. Argentina, 7. ZSSR, 8. CSR in 9. Jugoslavija.

V I. kolu igrajo tle pari: Zah. Nemčija: Jugoslavija, Švedska: CSR, Madžarska: ZSSR, ZDA: Argentina, medtem ko je Finska prosta. Ostale reprezentance, ki se niso

plasirale v finalno tekmujevanje, bodo sodelovale v tolažnem turnirju.

PRVENSTVO SLOVENIJE

Sodeluje 18 igralcev

Včeraj popoldne se je v dvorani Ekonomski fakulteti v Ljubljani začel sahovski turnir za prvenstvo Slovenije za 1. 1952. Zreb je 18 udeležencev razvrstil, takole: 1. prvokategorijski Trampuz (Triglav), 2. mojstrski kandidat inž. Vlado Slokan (Krim), 3. mojster Prein-falk (Krim), 4. prvokategorijski siška (Triglav), 5. prvokategorijski inž. Sikoske (Krim), 6. prvokate-gorik Izvekov (Zeleničar, Lj.), 7. mojstrski kand. Kržišnik (Krim), 8. mojstrski kandidat Vošpernik (Triglav), 9. mednarodni mojster inž. Milan Vidmar (Krim), 10. moj-ster Germek (Krim), 11. prvokate-gorik Robek (Triglav), 12. prvo-kategorijski Smoljanovič (LUSK), 13. mojstrski kandidat Guzelj (Zel-Mrb.), 14. mojstrski kandidat Kri-vec (LUSK), 15. prvokategorik Mišura, 16. mojstrski kandidat dr. Nemeč (oba Branik), 17. prvoka-tegorik Gabrovšek (LUSK) in 18. mednarodni mojster Puc (Triglav). Čigar udeležba pa še ni gotova. Zasedba turnirja je, če izvenzme mednarodnega mojstra Vasjo Pirca, trenutno najmočnejša. Igralni čas je od 16.30 do 21.30, vstopnina pa 10 in 20 din, za člane sahovskih organizacij 50% popust.

Na brzorurnirju LUSK za avgust je osvojil prvo mesto Slavec z 8 točkami (brez poraza) pred Blincem 7 in pol, Verkom 7 itd. Na brzorurnirju za prvenstvo mariborske diskarne je med 11 ude-leženci zmagal Dvoršak z 9 točkami, ed švajncerjem, Sajetom, Roškarjem itd.

ljana, kurtnice Ljubljane in mo-slovne delavnice Ljubljane-Siška. Tekmujevanje bo še ta mesec na strelišču ob Dolenski cesti. Če bodo zaloški strelci tudi v prihodnje delali s tako voljo in požrtnostjo, potem jim je uspešni razvoj družine zagotovljen.

Prvo povojno tekmo-vanje v Dobrovcih

V Dobrovcih na Dravskem polju so že pred vojno imeli strelsko družino, ki je vsako leto prireja-la nagradno tekmujevanje na domačem strelišču. Po osvoboditvi je strel-ska družina prenehal delovati, je-tos pa so bili zaledi narjavo vadih z vojaško puško na 200 m. Preteklo nedelejo je nad 30 strelcev strelskih družin iz Dobrovec in Mi-klavza priredilo prvo tekmujevanje po osvoboditvi. Najuspešnejši so bili Dobrovčani, ki so zasedli naj-boljša mesta. Zmagal je Ivan Ma-glica s 60 krogov (15 streljajev) pred Vebrom in Pieterškom. Ker so do-bilek veselice namenili za na-bavo novih pušk, so strelci žeo zamerili privamikom Jožetu Fla-su in Otonu Jurandču ter zadru-zniku Vinu Vokku, ki so ta dan na svojih domačinah na črno pro-dajali vino.

III. RAZRED SLOVENSKE PLOVALNE LIGE

Mladi plavalci se uveljavljajo

le nekateri posamezniki (Zelenšek 5:38,4 na 400 m prosto, Lenjak 1:19,2 na 100 m prosto), medtem ko je ženska ekipa še vedno slaba.

STAJERSKA CONA:

Branik II. (M) 4 4 0 0 39:315 8
Partizan (M. Sob.) 4 2 0 2 37:354 4
Zeleničar (Celje) 4 0 0 4 319:387 0

Mariborski Branik je s svojo drugo ekipo dosegel precej več uspeha kot s prvim moštvom. V drugem moštvu je vsa naša mlada mladi tekmovalci (Branik II. 200 m prsno 3:03,3, Kočmur 100 m prosto 1:10,9, Bežjakova 100 m prosto 1:30,0), ki bodo morali v prihodnji sezoni nujno okrepi prvo ekipo.

Slobočani letos niso poneli svo-jeje lanskega uspeha (lani so osvojili prvo mesto v svoji skupni), vendar niso mnogo zmagali za Branikom. Glavna predstavnik kluba sta Lasio, ki trenutno s časom 2:33,6 vodi v lestvici sloven-skih plavalcev in Koprnikova na 100 m prosto 1:31,9. Pojg eliju so najboljši tekmovalci še Baster, Kramberger, Seruga, Jezovškova, Nemečeva in drugi.

Celjski plavalci imajo za seboj šele prvo sezono aktivnega delova-nja in zadnje mesto nikakor ni neuspeh, posebno, ker so bili v vseh dveh letih popolnoma enako-vredni nasprotnik. Odkritje 1:13-jetna, craviljska Joštova (100 m prosto 1:31,3) pa tudi ostali plavalci (Štuka, Keršinarjeva) ne za-ostajajo mnogo.

Na splošno se lahko reče, da sta bili po kvaliteti stajerski in osred-nji cona močnejši od gorenske. Sicer pa se bo to najbolje pokazalo v nedeljo, ko se bodo srečali: Branik II.: Zeleničar (Lj.): Pre-šeren (od I. do III. mesta); Partizan: Kamnik: Zeleničar (Kj.) (od IV. do VI. mesta); Zeleničar (C): Rudar: Gregor-čič (od VII. do IX. mesta).

S tem tekmovalcem bo Slovenska liga končana. Ne glede na to, lanko ugovorimo, da je letošnja liga, v kateri je nastopalo 15 ekip, vzbu-dila zanimanje za plavalni šport, zlasti na provinci, ki posajajo tudi v kvalitetnem pogledu od sezone do sezone močnejša.

Kaj je z blejskimi plavalci?

Blejski plavalni klub je dosegel v zadnjih letih že lepe uspehe. Pred dvema letoma je bil prvak II. plavalne lige v Sloveniji. Tudi lani je dosegel drugo mesto. Letos je začel sicer z dvema prvakoma, vendar je obe srečanja izgubil s tesnim rezultatom. Omenimo vred-no je dejstvo, da klub vzgaja ka-der pionirjev in pionirk, ki so danes že dobri plavalci. Novica, da je vodstvo kluba odpravilo nadaljnje sodelovanje v slovenski ligi, je vzmirla ramkajane športni občinstvo. Vzrok temu je pomanjkanje sredstev za potova-nje v druge kraje.

Nerazumljivo je, da Blejčani ne morejo dobiti toliko finančnih sredstev, da bi lahko nemoteno nadaljevali s svojim plodnim de-lom. Stehorne prošnje za pomoč so dolele natele na gluha ušesa. Upam — da bo marljivi blejski klub vendarle našel pot iz te si-ske in da pravi športniki ne bodo dopustili, da bi tudi ta izborna panoga zamrla!

ENRIQUE CASTRO DELGADO

TAJNO ZIVLJENJE KOMINTERNE

Kako sem izgubil vero v Moskvo

Opogumljen od pogledov, ki so obrnjeni vanj, zaključil »poljski« general z besedami: »Tovariši, partija pred vsem!«

Na vrsti je Lister, drugi »poljski« general. — Hernandez je le politični pustolovec. Stremuh, kar ga je, si je domisljal, da bo mogel zasedi mesto Joséja Diaza. Odtod njegovo sovraštvo do Dolores. Danes jasno vidimo, da je bila njegova obramba emigracije le sred-stvo za polastitev vodstva v partiji. Slednjega je hotel prepričati, da je za vse, kar se dogaja med špansko emi-gracijo, odgovorna tovarišica Dolores, in jo tako hotel spraviti ob ugled pred partijskimi kadri. Vendar pa si ni upal pričeti z napadom tukaj. Vedel je, da bo boljše-viška partija branila Dolores. Odsel je v Ameriko. Na-dejal se je, da bo tam našel primernejša tla za borbo proti našemu generalnemu sekretarju. Pozabil pa je, da je naša partija povsod ista, to se pravi, da je partija vedno na straži proti svojim sovražnikom, pa naj jim bo ime Jesus Hernandez ali ... Glede Castra pa se strinjam z Modestom; njegov primer je drugačen ... Castro se je dal omrežiti Hernandezu. a je pošten, delaven in pame-

ten človek. Prepričan sem, da bo znal priznati svojo zmožo, dokončno pretrgati vse vezi s Hernandezom ter skromno in zvesto delati pod vodstvom naše tovarišice Dolores. Nadejam se, Castro, da boš v mojih besedah videl željo, da ti pomagam.

Omoči si usni in nadaljuje:

— Castro je človek, ki se je zmotil, Hernandez pa izdajalec. Takšno je moje mnenje glede vprašanj, ki jih je načela tovarišica Dolores.

Prepričan sem, da je v omarici sosednje sobe poročilo proti Dolores Ibarruri in Antonu, poročilo, ki sta ga Lister in Modesto poslala centralnemu komiteju boljševi-ske partije ... Prepričan sem, da je tam tudi poročilo o zaroti Lister—Modesto, ki ga je za Dolores napisal Jaime Canameras, pa tudi pisma, ki sta jih Lister in Modesto pošiljala raznim kolektivom, katere sta klicala na upor proti Dolores in Antonu. A sedaj ne gre za to. Najprej gre za Hernandeza, nato pa za Castra in za to, da ob tej priložnosti preplašijo emigracijo, jo demoralizirajo in jo prisilijo, da kapitulira pred njom in pred veliko lažjo, ki ji pravijo »socializem«.

Generali so končali. Kdo se bo oglašil sedaj?

— Strinjam se, — spregovori Irena Toboso — s tem, kar je dejala tovarišica Dolores. Dlje časa pa bi se rada pomudila pri Castrovem primeru. Govoril so, da je Ca-stro človek, ki se je bil zmotil, a poštenjak. Tovariši, mi komunisti poznamo le eno poštenost, poštenost partijskega borca ... Mimo te poštenosti ne poznamo nobene druge. Zato menim, da je tovariša Modesta in Listera zapeljalo

njuno staro prijateljstvo do Castra. Castro se je boril proti tovarišici Dolores in tovarišu Antonu. Castro se je boril proti tovarišu Joséju Diazu. Castro se je boril proti politiki Nacionalne zveze. Castro si je dovolil vse mogoče šale in kritike na račun Sovjetske zveze ter je bil leta in leta protisovjetsko usmerjen. Castro je podpiral Her-nandeza pri njegovih spletkah, da bi se polastil partijskega vodstva in se boril proti Sovjetski zvezi. Pravilno je poudarila tovarišica Dolores, da sedaj ni mesta za sen-timentalnost.

Irena Tobos je izbruhala svoj kačji strup ter se zvil-a vase. Za besedo zaprosi Ignacio Gallego.

— Zdi se mi, da je prav, če povem, kar so tovariši pred menoj pozabili namreč, da se je Castro boril tudi proti enotnosti Združene socialistične mladine. Ni potreb-no navajati podrobnih dejstev, ko pa je očito, da je sov-ražnikom partije v prid — ko hočejo skopati svoj namen — če razbijemo enotnost Združene socialistične mladine, zvestega branitelja svojega voditelja in učitelja — partije.

Ciniki in lopovi so končali. Na vrsti so bedaki. Vidi-ella prosí za besedo.

— Nikoli nisem slišal Castra govoriti o tem, o čemer tukaj pripovedujete. S tem nočem reči, da on tega ni bil govoril, temveč le, da tega nisem bil slišal. Povedati ho-čem tudi to, da ob svoji vrnitvi iz Taškenta, ko sva go-ovorila o položaju, ki je nastopil s smrtjo Joséja Diaza, nisem slišal, da bi Castro omenil Hernandeza kot možne-ga naslednika. Spominjam pa se, da mi je na vprašanje glede te zadeve odločno odgovoril: »Dolores sploh ni pri-

merna